

OULUN YLIOPISTO
Humanistinen tiedekunta
Tiedeviestinnän maisteriohjelma

Ami Tiikkainen

"LAPSETON SUOMI MARSSII KOHTI HÄVIÄMISTÄÄN"
syntyvyyden kehukset Helsingin Sanomissa vuonna 2020

Tiedeviestinnän
pro gradu -tutkielma
Toukokuu 2023

Anni Tiikkainen

TIIVISTELMÄ

Pro gradu -tutkielma, toukokuu 2023, 45 sivua + 1 liite

Oulun yliopisto, Humanistinen tiedekunta, Tiedeviestintä

"LAPSETON SUOMI MARSSII KOHTI HÄVIÄMISTÄÄN"

syntyvyyden kehukset Helsingin Sanomissa vuonna 2020

Tämän pro gradu -tutkielman tavoitteena oli selvittää, millä tavalla syntyvyyttä kehystetään Helsingin Sanomien verkkojulkaisuissa vuonna 2020, ja onko jokin kehys hallitseva. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin julkaisuissa esiintyviä kielellisiä kehystämisen keinoja.

Tutkimuksen aineisto kerättiin Helsingin Sanomien digitaalisesta arkistosta. Tutkimusaineisto koostui 50 syntyvyyttä käsittelevästä jutusta, jotka oli julkaistu Helsingin Sanomien eri osioissa. Aineistoon sisältyi myös 13 mielipidekirjoitusta. Tutkimus oli luonteeltaan laadullinen, ja aineiston analysoinnissa sovellettiin median kehysanalyysia. Kehukset muodostettiin tutkimuksessa aineistolähtöisesti.

Tulokset osoittivat, että vuonna 2020 Helsingin Sanomien syntyvyyskeskustelu jäsenyi kuuden kehyksen kautta. Nämä olivat arvostelun kehys, kulttuurin muutoksen kehys, toivon kehys, epävarmuuden kehys, rauhoittelun kehys sekä uhkan kehys. Kukin kehys sisälsi omanlaisensa näkökulman, ongelmanmäärittelyn sekä kehykselle tyypilliset kielellisen kehystämisen keinot. Hallitsevin kehys oli arvostelun kehys, jossa syntyvyyden laskusta syytettiin väärää yhteiskuntapoliittisia toimia tai toimien puutetta. Syntyvyyskeskustelua väritti vuonna 2020 myös koronapandemia, jonka merkitys syntyvyydelle korostui toivon ja epävarmuuden kehyksissä.

Tutkimuksen perusteella valtamedia toi vuonna 2020 esille monipuolisesti erilaisia näkökulmia syntyvyysaiheeseen liittyen. Näkökulmista korostuivat syntyvyyteen liittyvien yhteiskunnallisten toimien arvostelu sekä parisuhdekulttuurissa tapahtuneet muutokset syntyvyyslukujen taustalla. Tutkimus antoi tietoa median tavasta uutisoida syntyvyydestä - aiheesta, jota ei ole juurikaan tutkittu aikaisemmin. Lisäarvoa tutkimukselle toi syntyvyysaiheisen keskustelun analysointi poikkeuksellisena pandemia-aikana.

Asiasanat: syntyvyys, kehysanalyysi, kehystämisen keinot, koronapandemia

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2.1 Syntyvyyden käsite ja syntyvyyden mittaaminen	6
2.2 Syntyvyyden historia Suomessa.....	7
2.3 Syntyvyyden laskun taustatekijät.....	9
2.4 Syntyvyyskeskustelu	11
2.5 Tutkimuskysymykset	13
3 AINEISTO JA MENETELMÄT	14
3.1 Aineisto ja aineistonkeruu.....	14
3.2 Kehysanalyysi.....	15
3.2.1 Kehysanalyysi median tutkimuksessa	16
3.2.2 Kehystämisen keinot	18
3.2.3 Kehysten analysointi tässä tutkimuksessa.....	19
4 SYNTYVYYDEN KEHYKSET.....	21
4.1 Arvostelun kehys.....	21
4.2 Kulttuurin muutoksen kehys	24
4.3 Toivon kehys.....	27
4.4 Epävarmuuden kehys	29
4.5 Rauhoittelun kehys.....	31
4.6 Uhkan kehys	34
5 POHDINTA.....	38
5.1 Tutkimustulosten arviointia	38
5.2 Tutkimuksen luotettavuus ja yleistettävyys.....	40
5.3 Jatkotutkimusaiheita	41
6 LÄHTEET	43

1 JOHDANTO

Syntyvyys on laskenut Suomessa merkittävästi koko viime vuosikymmenen ajan. Aihe on herättänyt mediassa laajaa keskustelua, ja poliittiset päättäjät ovat yrittäneet ratkoa ongelmaa erilaisin keinoin. On puhuttu vauvakadosta ja patistettu ihmisiä jopa synnytystalkoisiin (Blencowe, 2017). Vuonna 2019 syntyvyys oli kaikkien aikojen matalin. Suomessa syntyvyysluvut ovat laskeneet 2010-luvulla dramaattisemmin kuin muissa Pohjoismaissa (Rotkirch, 2020.)

Tilanne on huolestuttava, sillä nykyisen trendin jatkumisella on kauaskantoisia vaikutuksia. Alhaisen syntyvyyden seurauksia voivat olla eläkejärjestelmän kriisiytyminen sekä hyvinvointivaltion rahoitus pohjan romahtaminen (Hiilamo, 2021). Tilastokeskuksen (SVT, 2021a) laatiman väestöennusteen mukaan maahanmuutto ylläpitää Suomen väestönkasvua vuoteen 2034 saakka, mutta tämän jälkeen väkiluku kääntyy laskuun. Ennusteen mukaan vuonna 2050 Suomen väkiluku on jo nykyistä pienempi. Syntyvyyden alenemista kehittyneissä maissa pidetään tieteellisenä arvoituksena, jonka syitä ei tiedetä tarkasti (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg, 2017).

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia ja sitä seurannut kansainvälinen kriisi toi oman mausteensa syntyvyyskeskusteluun myös meillä Suomessa. Asiantuntijat esittivät erilaisia näkemyksiä pandemian vaikutuksista lastensaantiin. Talouden epävarmuuden ennustettiin hillitsevän perheenperustamista, mutta toisaalta etätöiden ja perheiden yhteisen ajan lisääntymisen arveltiin vaikuttavan syntyvyyteen positiivisesti. Vuoden 2021 lopussa saatiin ensimmäiset viitteet siitä, että Suomessa syntyvyys oli noussut koronan ensimmäisen aallon aikana, toisin kuin monissa muissa Euroopan maissa (Nisén, Jalovaara, Rotkirch & Gissler, 2021). Termi *vauvabuumi* valtasi uutisotsikot. Todellisuudessa pandemian ensimmäisen vuoden aikana havaittu syntyvyyden nousu oli jatkoa jo vuoden 2019 puolella alkaneelle trendille (Rotkirch, 2021). Nähtäväksi jää, mitkä ovat koronapandemian pitkäaikaisvaikutukset suomalaisten lastensaantiin.

Olen itse seurannut syntyvyyteen liittyvää uutisointia kiinnostuneena jo useamman vuoden ajan. Pienen lapsen vanhempana aihe koskettaa ja herättää myös huolta tulevaisuudesta. Mielenkiintoisinta syntyvyyskeskustelussa on ollut näkökulmien moninaisuus ja aiheeseen liittyvä ristiriita. Asia on samaan aikaan hyvin henkilökohtainen ja toisaalta koko maata ja

kansantaloutta koskettava. Tässä pro gradu -työssä tarkastelen median tapaa kertoa syntyvyydestä. Tutkimuksen avulla haluan selvittää, minkälaisen kehysten läpi asiaa tarkastellaan ja kenen näkökulmasta tarinaa kerrotaan.

2 SYNTYVYYDEN TUTKIMINEN

Suomea on perinteisesti pidetty syntyvyyden ja tasa-arvoisen perhe-elämän ihannemaana, kuten muitakin Pohjoismaita. Useita vuosikymmeniä syntyvyys olikin Suomessa vakaalla tasolla. Kuitenkin noin vuoden 2010 tienoilla alkanut syntyvyyden merkittävä lasku on pakottanut tutkijat arvioimaan asiaa uudelleen. (Hellstrand ym., 2021)

Tässä luvussa esittelen tutkimuksissa käytettyjä syntyvyyden mittaamisen tapoja ja käyn läpi syntyvyyden kehitystä Suomessa. Lisäksi tuon esille syntyvyyden laskun taustalla vaikuttavia tekijöitä sekä syntyvyydestä käytyä keskustelua. Lopuksi esittelen tämän pro gradu -työn tutkimuskysymykset.

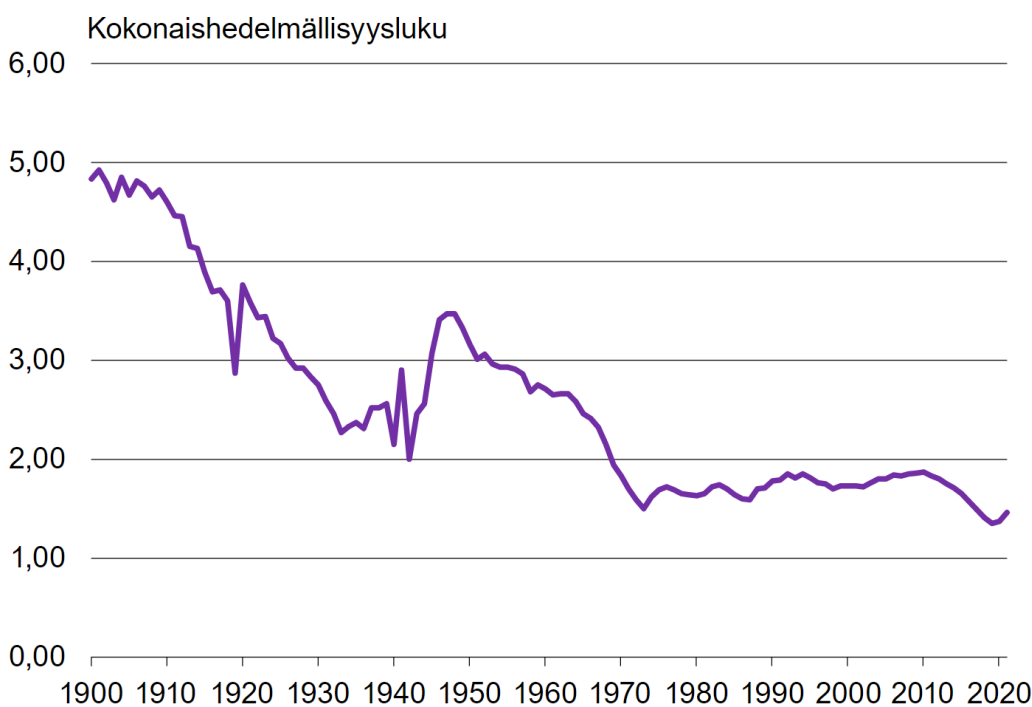
2.1 Syntyvyyden käsite ja syntyvyyden mittaaminen

Syntyvyyttä on perinteisesti mitattu suhteuttamalla elävänä syntyneiden lasten määrä synnytysikäisiin naisiin. Yleisesti syntyvyyden mittaamisessa käytetään *kokonaishedelmällisyyslukua*. Luku kertoo kuinka monta lasta nainen keskimäärin synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla. (SVT, 2019.) Kokonaishedelmällisyysluku (*total fertility rate*) lasketaan yleensä naisille, mutta sen voi laskea myös miehille. Väestötieteessä alle 2,1 jäävää kokonaishedelmällisyyslukua pidetään pienenä, sillä se jää alle väestön uusiutumistason. Alle 1,3:n jäävää kokonaishedelmällisyyslukua pidetään puolestaan hyvin pienenä. (Rotkirch, 2020.)

Kokonaishedelmällisyyden vuosittainen aleneminen voi johtua kahdesta eri syystä: tietyn ikäryhmän naiset synnyttävät vähemmän lapsia tai he siirtävät lastensaantia myöhemmälle iälle. Kokonaishedelmällisyysluku ei siis kerro sitä, kuinka monta lasta hedelmällisessä iässä olevat ihmiset kaiken kaikkiaan saavat. (Rotkirch, 2021.) Tämän vuoksi kokonaishedelmällisyys erotetaan *kohorttihedelmällisyydestä* (*cohort fertility rate*), joka tarkoittaa tietyn ikäluokan toteutunutta lapsilukua. Lopullista kohorttihedelmällisyyttä ei voida selvittää ennen kuin nainen on ohittanut hedelmällisen iän. (Rotkirch, 2020.) Rotkirch (2020) onkin todennut osuvasti: *“Jos syntyvyys olisi juoksukilpailu, kokonaishedelmällisyys olisi väliaika ja kohorttihedelmällisyys kertoisi lopullisen ajan.”*

2.2 Syntyvyyden historia Suomessa

Suomen syntyvyyden kehitys on ollut laskusuunnassa jo yli sadan vuoden ajan. 1900-luvun alussa lapsia syntyi noin viisi naista kohden, mutta tuolloin lapsikuolleisuus oli suurta. 1930-luvulla kokonaishedelmällisyysluku laski jo alle 2,5:een, mutta nousi toisen maailmansodan jälkeen hetkellisesti melkein yhdellä lapsella suurten ikäluokkien syntyessä. (Rotkirch ym., 2017.) Kuviossa 1 on esitetty kokonaishedelmällisyysluvun vaihtelua 1900-luvun alusta vuoteen 2020.



Kuvio 1. Kokonaishedelmällisyysluku vuosina 1900–2020 (Keski-Petäjä, 2022).

Kun tarkastellaan kokonaishedelmällisyyslukua, itsenäisessä Suomessa on ollut kolme syntyvyyden alentumisen jaksoa. Ensimmäinen jakso alkaa jo 1800-luvulta ulottuen aina 1930-luvulle saakka, toinen ajoittuu suurten ikäluokkien syntymisen jälkeiseen aikaan ja kolmas vuosiin 2010–2019. (Hiilamo, 2021.) Kuten myös kuviosta 1 nähdään, suurten ikäluokkien syntymisen jälkeen kokonaishedelmällisyysluku alkoi laskea merkittävästi, ja erityisen jyrkkää lasku oli 1960-luvulla. Syntyvyyden pisin laskukausi alkoi vuonna 1952 kestäen yhteensä 21 vuotta. Maaseutu tyhjeni, ja perheet perustettiin ahtaisiin kaupunkilähiöihin. (Hiilamo, 2021.)

1970-luvun alkupuolella syntyvyys alkoi varovaisesti toipua, mutta kokonaishedelmällisyysluku ei ole enää -60-luvun jälkeen noussut kahden yläpuolelle (ks. Kuvio 1). 1970-luvulla syntyvyyteen vaikutti individualistisemmäksi muuttunut väestöpolitiikka. Abortti vapautettiin sosiaalisin perustein vuonna 1970, ja kaksi vuotta myöhemmin säädettiin kansanterveyslaki, joka velvoitti kunnat tarjoamaan ehkäisyneuvontaa. (Keski-Petäjä, 2022.) 1980-luvun puolivälissä syntyvyys koki pienen notkahduksen, mutta lamavuosina 1991–1993 syntyvyys oli korkealla tasolla (Hiilamo, 2021).

Syntyvyyden historiassa 2010-luku erottuu joukosta kokonaishedelmällisyysluvun tasaisen laskun vuoksi. Vielä vuonna 2010 lapsia syntyi keskimäärin 1,87 naista kohden, mutta tämän jälkeen lasku on ollut tasaista. Mittaushistorian alhaisin syntyvyys oli vuonna 2019, jolloin kokonaishedelmällisyysluku oli 1,35. Suomessa syntyvyyden lasku on ollut myös muita Pohjoismaita jyrkempää vuoden 2010 jälkeen. (SVT, 2019.)

Tänä päivänä lapsia, etenkin esikoisia, syntyy aikaisempaa vähemmän ja aikaisempaa iäkkäämmille vanhemmille. 1970-luvulta saakka synnyttäneiden keski-ikä on noussut siten, että 25-vuotiaiden synnyttäjien suhteellinen määrä on vähentynyt ja yli 30-vuotiaiden lisääntynyt. Kuitenkin vuoden 2010 jälkeen kokonaishedelmällisyysluku on laskenut lähes kaikissa ikäryhmissä. (Hellstrand ym., 2020.)

Suomi ei ole ainoa vauras länsimaa, jossa syntyvyys on ollut laskussa viime vuodet. Esimerkiksi Yhdysvalloissa, Ranskassa ja Britanniassa syntyvyys on laskenut, samoin kuin muissa Pohjoismaissa. Toisaalta esimerkiksi Virossa ja Saksassa syntyvyys ei ole alentunut. (Nisén ym., 2021, Rotkirch, 2020.) Suomi kuitenkin eroaa muista Pohjoismaista vanhemmuuden epätasaisen jakautumisen vuoksi. Suomessa on jo usean vuoden ajan ollut muihin Pohjoismaihin verrattuna suhteellisesti enemmän lapsettomia ja toisaalta myös suhteellisesti enemmän suurperheellisiä. (Rotkirch ym., 2017.)

Vuonna 2020 syntyvyyden lasku pysähtyi Suomessa ensimmäistä kertaa vuosikymmeneen, kun kokonaishedelmällisyysluku nousi 1,35:stä 1,37:ään (SVT, 2020). Toisaalta alhaisen syntyvyyden maille on tyypillistä, että kokonaishedelmällisyysluvut vaihtelevat vuositasetilla suurestikin (Sobotka, 2017). Vuonna 2021 syntyvyyden toipuminen kuitenkin jatkui edelleen kokonaishedelmällisyysluvun noustessa jo 1,46:een naista kohden (SVT, 2021b). Vuosina 2020–2021 nähty käänne jäi kuitenkin lyhytaikaiseksi, sillä vuoden 2022

kokonaishedelmällisyysluku, 1,32 lasta naista kohden, oli jälleen historiallisen matala (SVT, 2022).

2.3 Syntyvyyden laskun taustatekijät

Syntyvyyden laskun taustalla vaikuttavia tekijöitä on tutkittu laajasti, ja useimmissa tutkimuksissa Suomen tilannetta on tarkasteltu suhteessa muihin Pohjoismaihin (Jalovaara, Andersson & Miettinen, 2022, Hellstrand ym., 2021). Mielenkiintoisen tilanteesta tekee se, että Suomessa syntyvyys on laskenut, vaikka maamme on tunnettu sukupuolten välisestä tasa-arvosta, ja työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen on pyritty tekemään joustavaksi. Myöskään talouden kohentuminen ja työllisyysasteen paraneminen vuodesta 2016 eteenpäin eivät ole nostaneet syntyvyyslukuja odotetusti. (Hiilamo, 2019.)

Yksittäisistä tekijöistä puolison puuttuminen on yleisin syy suomalaisten lapsettomuuteen. Hedelmällisen iän loppupuolella olevista suomalaisista noin 4–5 prosenttia on lapsettomia omasta tahdostaan (vapaaehtoinen lapsettomuus). Prosentuaalisesti saman verran on heitä, jotka eivät ole saaneet lapsia yrityksestä huolimatta (tahaton lapsettomuus). Yleensä lapsettomuuden taustalta ei löydy yhtä selkeää syytä, vaan siihen ovat johtaneet erilaiset rakkauteen ja työelämään liittyvät sattumukset elämän aikana. (Rotkirch & Miettinen, 2017.)

Rotkirch (2021) puhuu yleisesti 2010-luvun lastensaantimaiseman muuttumisesta, johon ovat vaikuttaneet muutokset parisuhdekulttuurissa. Avioliitto nivoutuu kulttuurissamme yhä vahvasti lastensaantiin: yleisimmin naimisiin mennään silloin, kun parisuhteessa toivotaan lapsia tai kun ensimmäisen lapsi on jo syntynyt. 2010-luvulla avioliittojen määrä kuitenkin laski merkittävästi samalla kun avoliittojen määrä pysyi entisellään (ks. Jalovaara & Andersson, 2021). Asuinliitoissa oli siis 2010-luvulla vähemmän ihmisiä kuin aikaisempina vuosikymmeninä. Muutos oli huomattava juuri 25–34-vuotiaiden kohdalla. Toisaalta on todettava, että parit elävät nykyisin pitkään avoliitossa ennen kuin lasta ruvetaan edes suunnittelemaan. Usein parisuhteet ehtivät myös päättyä ennen kuin lapsenhankintaa ehditään harkita. (Rotkirch ym., 2017.) Useimmiten lapsettomia ovat he, joilla ei ole koskaan ollut kumppania sekä he, joilla on takana useita avoliittoja (Jalovaara & Fasang, 2017).

Yleisesti syntyvyyden laskua on selitetty talouden, tasa-arvon, sosiaalisen kilpailun sekä sosiaalisen tuen viitekehysten avulla. Tutkimusten mukaan heikko taloussuhdanne ja työllisyys

heijastuvat yleensä negatiivisesti lastensaantiin, etenkin ensimmäisten lasten kohdalla. Myös naisten aseman vahvistuminen ilman, että miehet osallistuvat enemmän kotitöihin, voi heikentää syntyvyyttä. Tasa-arvoinen suhde niin kotitöissä kuin lastenhoidossakin voi puolestaan edesauttaa perheenperustamista. Sosiaalisen kilpailun viitekehys liittyy vanhemmuuden arvostukseen ja siihen, mitä vanhemmuudelta odotetaan, jotta lapset pärjäisivät elämässä. Sosiaalisten verkostojen tuki ja läheisten kannustavat esimerkit vanhemmuudesta vaikuttavat myös olennaisesti ihmisen haluun saada lapsia. (Rotkirch, 2021.)

Suomessa alhaisen syntyvyyden taustatekijöitä on tutkinut professori Heikki Hiilamo (2019). Hiilamo pyrki tutkimuksessaan selvittämään mikä voisi selittää Suomen alhaista syntyvyyttä vuosina 2010–2018. Tutkimuksessa kävi ilmi, että Suomen alhainen syntyvyys on jokseenkin tieteellinen mysteeri, jota eivät selitä talouteen tai työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyvät teorit. Myöskään naisten muuttuneet asenteet perheenperustamista kohtaan tai sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvät ongelmat eivät selitä alhaista syntyvyyttä. Sen sijaan alhaisia syntyvyyslukuja näyttäisi Hiilamon mukaan selittävän *sosiaalisen vuorovaikutuksen teoria*. Teorian mukaan lähipiirin kokemukset ja uskomukset lasten saamiseen ja perhe-elämään liittyen vaikuttavat vahvasti yksilön haluun saada lapsia. Ihminen omaksuu huomaamattaan erilaisia käyttäytymismalleja ympäristöstään. Myös sosiaalinen paine lasten saantiin, ystävien perheenperustaminen sekä sosiaalinen tuki tai sen puuttuminen vaikuttavat. Hiilamo tuokin esille, että syntyvyyden kohentaminen esimerkiksi poliittisilla toimilla on vaikeaa ennen kuin sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitystä syntyvyyteen tutkitaan enemmän.

Myös sosioekonomisella asemalla on todettu olevan merkitystä lastensaannissa. Pohjoismaissa, Suomi mukaan lukien, miesten korkean koulutustason on jo pitkään todettu olevan yhteydessä suurempaan lapsilukuun. Naisten kohdalla sosioekonominen asema ei aikaisemmin ole ollut yhtä merkittävä tekijä lastensaannin kannalta, mutta nyt Suomessakin lapsettomien naisten osuus alimmissa sosiaaliluokissa on kasvanut. Tutkijat ovatkin huolissaan matalan koulutusasteen vaikutuksista puolison löytämiseen ja perheen perustamiseen. (Jalovaara ym., 2019.) Tässä tullaan jälleen sosiaaliseen aspektiin, jota Hiilamokin (2019) korosti.

Viime vuosina keskusteluun on noussut myös suomalaisten nuorten hedelmällisyystietous: monella on vääristynyt käsitys iän vaikutuksesta hedelmällisyyteen. Ensisynnyttäjien keski-ikä nousee, mutta ihmisen biologia ei ole muuttunut. (Halttunen-Nieminen & Piltonen, 2016,

Rotkirch ym., 2017.) Tutkimusten mukaan naisen hedelmällisyys alkaa laskea merkittävästi jo 35 vuoden iässä, kauan ennen varsinaisen menopaussin ajankohtaa (Perheentupa & Huhtaniemi, 2009). Väestöliiton vuoden 2017 Perhebarometristä (Rotkirch ym.) kävi kuitenkin ilmi, että noin joka toinen mies ja joka viides nainen luulee hedelmällisyyden heikkenevän vasta naisen täytettyä 40 vuotta. Monilla kyselyyn vastanneilla ei ollut lainkaan tietoa siitä, missä iässä hedelmällisyys laskee. Hedelmällisyystietouden lisääminen ainakin niiden keskuudessa, jotka lasta toivovat, on siis perusteltua. Tutkimusten mukaan mitä myöhemmin nainen saa ensimmäisen lapsensa, sitä pienemmäksi lapsiluku yleensä jää (Hellstrand ym., 2021).

2.4 Syntyvyyskeskustelu

Huoli syntyvyydestä on herännyt Suomessa montaa kertaa jo ennen 2010-lukuakin. Ensimmäinen väestöpoliittinen herätys tapahtui vuonna 1934 tilastotieteilijä Gunnar Modeen'in julkistaessa ennusteensa, jonka mukaan Suomen väkiluku ei koskaan ylittäisi neljää miljoonaa (Ritamies, 2006, 137). 1940-luvulla syntyvyys olikin keskeinen yhteiskunnallisen keskustelun aihe, ja vuonna 1941 perustettiin myös Väestöliitto. Tuolloin oltiin huolissaan kansan taistelukyvyistä, mikäli lapsia ei syntyisi tarpeeksi. (Keski-Petäjä, 2022.) 1940-luvulla syntyvyyskeskusteluun liittyi vahva, kansalaisia velvoittava sävy. Tuohon aikaan väestöpolitiikan tavoitteena oli nimenomaan kohottaa syntyvyyttä, ja yhteiskunta pyrki vaikuttamaan yksilöihin asennekasvatuksen avulla. Sodan jälkeen syntyivät suuret ikäpolvet, mikä hiljensi syntyvyyshuolen joksikin aikaa. (Hiilamo, 2021.)

1960- ja 1970-luvuilla syntyvyyttä koskevan keskustelun sävy muuttui enemmän vapaaehtoista vanhemmuutta tukevaan suuntaan. Vastarintaa herättivät esimerkiksi Väestöliiton ehdotukset synnytyspalkkioista, sillä lasten saaminen alettiin mieltää intiimiksi ja herkäksi asiaksi. Yksilön oikeudet vahvistuivat, eikä yksilöä enää vastuutettu yhteiskunnan rakenteellisista ongelmista, ainakaan syntyvyyden osalta. 2000-luvulla syntyvyyskeskustelua herättelivät uudelleen pääministeri Matti Vanhanen vuonna 2003, ja SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne vuonna 2017. Rinteen puheet synnytystalkoista tyrmättiin, mutta keskustelu alhaisesta syntyvyydestä oli nyt nostettu uudelleen esiin. Juuri ennen koronapandemiaa syntyvyys oli yksi kuumimmista teemoista yhteiskunnallisessa keskustelussa. (Hiilamo, 2021.)

Vaikka nykyinen syntyvyyskeskustelu kunnioittaakin aikaisempaa enemmän yksilön oikeuksia, syntyvistä lapsista puhutaan edelleen yhteiskunnan resursseina: tulevina veronmaksajina. Myös väestötieteessä käytettävät mittarit, kuten naisten kokonaishedelmällisyysluku ja avioliittojen määrä, ovat hyvin konservatiivisia. Huoli kansantaloudesta värittää syntyvyyskeskustelua vahvasti. (Keski-Petäjä, 2022.)

Hiilamon (2021, 36–38) mukaan nykyistä syntyvyyskeskustelua voidaan tarkastella ainakin neljästä eri näkökulmasta. *Nationalistisesta* näkökulmasta katsottuna syntyvyyden olisi hyvä olla korkealla tasolla, jotta hyvinvointivaltion rahoitus pystytään turvaamaan. Kun syntyvyyttä pyritään edistämään yhteiskuntapoliittisin keinoin, puhutaan pronatalismista. Toisaalta syntyvyyttä voidaan lähestyä myös *puolueintressien* näkökulmasta, jolloin tarkastellaan eri puolueiden tapaa tukea syntyvyyttä omien kannattajaryhmiensä edun mukaisesti. *Feministisestä* näkökulmasta katsottuna keskeistä syntyvyyskeskustelussa on naisille asetetut lapsen synnyttämiseen liittyvät roolit ja vastuut. Hiilamo tuo esille myös *lapsinäkökulman*, jolloin tarkastellaan lapsen edellytyksiä hyvään elämään, ja sen mahdollistavia yhteiskuntapolitiikan toimia.

Median rooli yhteiskunnallisten keskustelunaiheiden määrittelijänä on merkittävä. Medialla on valta päättää mistä asioista ylipäätään keskustellaan: mitkä asiat pääsevät julkisuuteen ja mistä vaietaan. Perinteistä mediaa on jo pitkään pidetty neljäntenä valtiomahtina, tosin sosiaalinen media horjuttaa tämän valtiomahtin asemaa päivä päivältä yhä enemmän. Perinteisellä uutismedialla on kuitenkin edelleen tärkeä rooli siinä, minkälainen kuva käsiteltävästä asiasta annetaan. Tämä median tapa kehystää asioita on yksi vallankäytön muoto (kehystämisestä ja kehysanalyysistä lisää luvussa 3.2). (Seppänen & Väliverronen, 2012, 170, 185.) Mutta miten media sitten kehystää syntyvyyskeskustelua? Jotkut syntyvyyden asiantuntijat ovat ilmaisseet huolensa median tavasta liioitella ja kärjistää syntyvyyden laskuun liittyvää uutisointia, minkä on arveltu lisäävän syntyvyyden syöksykierrettä entisestään (ks. Rotkirch, 2020).

Median tapaa kehystää syntyvyysaiheista uutisointia ei ole tutkittu lainkaan aikaisemmin. Hieman rajatumpaa syntyvyyteen vahvasti liittyvää teemaa, vapaaehtoista lapsettomuutta, on kuitenkin tarkasteltu median kehyksiä analysoimalla (Onnela, 2020). Onnela tutki pro gradu -työssään miten vapaaehtoista lapsettomuutta kehystettiin Helsingin Sanomissa vuosina 1993–2019. Tutkimuksesta kävi ilmi, että vapaaehtoisesta lapsettomuudesta käyty keskustelu oli pääosin myönteistä, ja kirjoituksissa painottuivat vahvasti yksilön oikeudet ja valinnanvapaus.

Vain harvoissa kirjoituksissa vapaaehtoinen lapsettomuus esitettiin normista poikkeavana tai kyseenalaistettavana valintana. Onnelan mukaan median välittämä kuva vapaaehtoisesta lapsettomuudesta ilmentää “individualistista yhteiskuntaa ja elämäntapaa.” Itseäni kiinnostaa selvittää tämän tutkimuksen avulla laajemmin, minkälaisen kuvan valtamedia antaa syntyvyydestä.

2.5 Tutkimuskysymykset

Tässä pro gradu -tutkielmassani pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Millä tavalla syntyvyyttä kehystetään Helsingin Sanomien verkkojulkaisuissa vuonna 2020, ja onko jokin kehys hallitseva?
2. Minkälaisia kehystämisen keinoja verkkojulkaisuissa on käytetty?

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

Seuraavaksi esittelen tutkimukseni aineiston, aineistonkeruumenetelmän sekä tutkimusmenetelmänä käyttämäni kehysanalyysin.

3.1 Aineisto ja aineistonkeruu

Tutkimukseni aineisto koostuu Helsingin Sanomien syntyvyyttä koskevista verkkojulkaisuista vuonna 2020. Valitsin kyseisen ajanjakson, sillä vuonna 2019 syntyvyys oli Suomessa siihenastisen mittaushistorian matalin (SVT, 2019), mikä herätti mediassa valtavasti keskustelua tilastojen tultua julki vuoden 2020 alussa. Kevättalvella 2020 alkanut koronapandemia lisäsi syntyvyyshuolta entisestään, minkä oletin näkyvän myös syntyvyyttä koskevassa uutisoinnissa.

Valitsin aineistoni Helsingin Sanomista, sillä se on kokonaistavoittavuudeltaan Suomen suurin sanomalehti. Helsingin Sanomien painettu lehti ja sen erilaiset digitaaliset versiot tavoittavat viikkotasolla 1,95 miljoonaa lukijaa. (Valtavaara, 2022.) Helsingin Sanomien verkkojulkaisujen voidaan siis sanoa edustavan valtamedian tapaa kehystää syntyvyyttä.

Toteutin aineistohaun Helsingin Sanomien digitaaliseen arkistoon. Tilaajana pääsin lukemaan kaikki julkaisut rajoituksetta. Hain artikkeleita ensin hakusanalla “syntyvyys”, mikä tuotti yhteensä 129 tulosta aikavälillä 1.1.2020 - 31.12.2020. Tämän jälkeen laajensin hakua vielä sanalla “hedelmällisyys”, mikä tuotti 28 hakutulosta. Osa julkaisuista oli päällekkäisiä “syntyvyys”-sanalla tehdyn haun kanssa. Kävin läpi kaikki 157 julkaisua ja punnitsin niiden soveltuvuutta aineistooni. Jotta julkaisu päätyi mukaan lopulliseen aineistoon, syntyvyyden oli oltava siinä keskeisessä osassa. Pelkästään ulkomaisten syntyvyytilannetta käsittelevät jutut rajautuivat pois saman tien, samoin kuin jutut, joissa syntyvyys mainittiin vain sivulauseessa. Joidenkin artikkelien kohdalla jouduin punnitsemaan pitkään sitä, käsitelläänkö niissä syntyvyyttä asettamieni kriteerien mukaisesti. Esimerkiksi jotkin lapsettomuutta ja parisuhteen löytämistä käsittelevät jutut rajautuivat pois aineistosta, sillä niissä ei liitetty asiaa laajemmin syntyvyysteemaan.

Tutkimukseni lopullinen aineisto koostuu 50 julkaisusta. Valtaosa jutuista (21 kpl) on julkaistu Kotimaa-osiossa, ja toiseksi eniten aineistossa on mielipidekirjoituksia (13 kpl). Loput jutuista

jakautuvat melko tasaisesti: mukana on neljä pääkirjoitusta, kaksi kolumnia, kaksi Kaupunki-osion artikkelia, kaksi Sunnuntai-osiossa julkaistua juttua sekä kaksi Ulkomaat-osion juttua. Lisäksi mukana on yksi artikkeli kustakin neljästä kategoriasta: Kuukausiliite, Perhe, Elämä ja Poliittikka. Kaksi Ulkomaat-osion artikkelia valitsin mukaan sen vuoksi, että niissä käsiteltiin mielestäni riittävässä määrin myös Suomen syntyvyyttä. Julkaisuihin Suomen tilannetta verrattiin Pohjoismaiden tilanteeseen yleisesti tai etsittiin ratkaisuideoita kotimaan ahdinkoon muiden maiden toimintamalleista.

Lopuksi siirsin kaikki 50 artikkelia tekstinkäsittelyohjelmaan. Jätin pois artikkeleissa mahdollisesti olevat kuvat, sillä tutkimukseni käsitteli ainoastaan tekstiin liittyviä kehystämisen keinoja. Tekstinkäsittelyohjelmassa aineistoa oli yhteensä 81 sivua fonttikoolla 12 ja rivivälillä 1.

3.2 Kehysanalyysi

Käytän pro gradu -työssäni tutkimusmenetelmänä kehysanalyysia, joka on jo useiden vuosikymmenten ajan ollut paljon käytetty ja monipuolinen mediatutkimuksen menetelmä. Kehyminen käsitteen esitteli ensimmäistä kertaa Erving Goffman teoksessaan *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience* (1974, 1986). Goffmanin (1986, 8) mukaan käsite "frame" (kehys) liittyy sosiaalisen todellisuuden jäsentämiseen. Aina uudenlaiseen sosiaaliseen tilanteeseen joutuessaan ihminen tekee eräänlaisen tilannemäärittelyn ja kysyy itseltään "mitä täällä oikein tapahtuu?" ("What is it that's going on here?"). Hämmentävässä tilanteessa ihminen pyrkii selvittämään oikean tulkinta- ja toimintatavan.

Karvonen (2000) valaisee Goffmanin teoriaa arkielämästä tuttujen tilanteiden avulla. Esimerkiksi jos näemme maassa makaavaan ihmisen, meissä aktivoituu usein sairauskohtauksen tulkintakehys. Tällöin soitamme viipymättä ambulanssin. Toisaalta meissä voi aktivoitua myös "sammunut juoppo" -kehys, jolloin soitamme ehkä poliisin tai emme tee mitään. Erilaiset vihjeet, kuten alkoholin haju, auttavat meitä tulkintakehysten valinnassa.

Myös yhteiskunnallisen keskustelun ymmärtäminen nopeasti muuttuvassa maailmassa edellyttää jatkuvaa tilannemäärittelyjen tekemistä. Sekä uutisten lukijat että niitä kirjoittavat toimittajat joutuvat rakentamaan oman tulkintakehikkonsa valtavan informaatiotulvan

vyöryessä päälle. Eri alojen asiantuntijoiden lausunnot auttavat meitä oikean tilannemääritelmän tekemisessä. Yhteiskunnan eri ryhmittymät taistelevat jatkuvasti siitä, kenen tilannemääritelmä on vallitseva eli kenen luomien kehysten läpi asioita tarkastellaan. (Karvonen, 2000.)

3.2.1 Kehysanalyysi median tutkimuksessa

Kehysanalyysia on sovellettu median tutkimukseen monin tavoin. Kehyksen käsite on ohjannut sekä median tuottaman sisällön tutkimusta että median ja yleisön mielipiteiden välisten suhteiden analysointia. Kehysanalyysia on kuitenkin myös kritisoitu sen epäjohdonmukaisesta soveltamisesta. (de Vreese, 2005.) Sitäkin on kyseenalaistettu, vaikuttaako kehystäminen todella vastaanottajan tulkintaan käsiteltävästä asiasta (Cappella & Jamieson, 1997).

Luonteeltaan kehysanalyysi voi olla joko *induktiivista* tai *deduktiivista*. Induktiivisessa lähestymistavassa kehykset syntyvät aineiston analyysin pohjalta, eli kehykset ovat tutkimuksen tulos. Deduktiivisessa tutkimuksessa kehykset määritellään jo ennen analyysia, jolloin hyödynnetään aikaisemmissa tutkimuksissa havaittuja, uutisteksteille tyypillisiä kehyksiä. (Semetko & Valkenburg, 2000.)

Viestinnässä kehyksen käsitettä on soveltanut erityisesti poliittisen viestinnän tutkija Robert Entman. Hänen mukaansa kehystämisellä tarkoitetaan *tiettyjen näkökulmien korostamista havaitusta todellisuudesta* (Entman, 1993). Esimerkiksi uutistekstissä jonkun näkökulman korostaminen johtaa väistämättä siihen, että osa informaatiosta jää pimentoon. Entman esittää, että kehysten käyttö ei rajoitu vain tulkittavaan tekstiin, vaan kommunikoinnin kaikki osapuolet kehystävät yhteistä todellisuutta tietoisesti tai tiedostamattaan. Kehykset vaikuttavat näin kaikilla kommunikointiprosessin tasoilla. Tässä kohtaa Entman rinnastaa kehyksen laajemmin kognitiivisesta psykologiasta tuttuun *skeeman* käsitteeseen. Jokaisella meistä on sisäänrakennettu tulkintakehys, skeema, jonka pohjalta katsomme maailmaa ja jonka rajoissa ilmaiseimme itseämme. Tekstin tulkintaan vaikuttaa puolestaan se, katsooko lukija maailmaa samojen kehysten läpi kuin tekstin kirjoittaja. Mitä paremmin lukijan sisäänrakennettu skeema vastaa tekstissä esitettyä tilannemääritelmää, sitä todennäköisemmin lukija omaksuu tiedon. Yksi merkittävä kommunikointiin vaikuttava tekijä on myös yhteinen kulttuuri ja sen luomat kehykset, jotka vaikuttavat ihmisten ajatteluun.

Karvonen (2000) näkee kehystämisen eräänlaisena valikoivana kontekstualisointina. Viestijä voi tiedostaen tai tiedostamattaan valita esitettävälle asialle sopivat kehykset tai tarkastelukontekstin, minkä avulla viestijä voi suostutella yleisön ajattelemaan asiasta tietyllä tavalla. Kehystämisellä on myös lukuisia lähikäsitteitä. Esimerkiksi diskurssin, genren, formaatin ja kertomuksen käsitteitä voidaan Karvosen (2000) mukaan käyttää hyvin samaan tapaan kuin kehyksen käsitettä. Usein samasta aineistosta tarkastellaan sekä yleistä diskurssia että sen sisältämiä kehyksiä. Diskurssin ja kehyksen suhde jää kuitenkin usein epäselväksi median tutkimuksessa. (Horsti, 2005.) Diskurssi tarkoittaa tiettyyn sosiaaliseen toimintaan liittyvää tapaa käyttää kieltä, ajatella ja määritellä todellisuutta. Voidaan puhua esimerkiksi lääketieteen tai talouden diskursseista. (Seppänen & Väliverronen, 2012, 104). Kehyksen käsitteen perusajatus on puolestaan tilannemääritelmien tekemisessä (Karvonen, 2000). Horstin (2005, 65) mukaan tietyn diskurssin sisällä voi esiintyä useita erilaisia kehyksiä. Hän käyttää esimerkkinä yhteiskunnassa ilmenevää rassistista diskurssia, jota erilaiset kehykset rakentavat. Rassistisessa diskurssissa maahanmuuttajat saatetaan kehystää epäinhimillisesti, mikä tukee kyseistä diskurssia. Samaa kehystä voidaan kuitenkin käyttää myös puhuttaessa esimerkiksi huumeidenkäyttäjistä tai työttömistä, mikä puolestaan tukee toisenlaista ulossulkemisen diskurssia.

Oman tutkimukseni kannalta tärkeä esimerkki kehysanalyysi soveltamisesta on Väliverroksen (1996) tutkimus Lapin metsätuhoja käsittelevien sanomalehtikirjoitusten kehyksistä vuosina 1989–1992. Väliverroksen tutkimus edustaa induktiivista kehysanalyysia, jossa kehykset muodostetaan aineistolähtöisesti. Tutkimuksessaan Väliverronen jakoi median luomat kehykset sairauden, kiistan ja hallinnan kehyksiin. Sairauden kehyksen avulla metsätuhot tulkittiin oireeksi laajemmasta ympäristöongelmasta ja metsän sairautta kuvattiin ihmisen aiheuttamana ongelmana. Kiistan kehyksessä metsätuhot esitettiin ratkaisemattomana yhteiskunnallisena ongelmana. Kirjoituksissa tuotiin vahvasti esille tutkijoiden välisiä erimielisyyksiä, jolloin saatiin aikaan dramatiikkaa. Kiistan kehyksessä oleellisimpia asioita olivatkin jännitteet ja aiheen henkilöittäminen tutkijoiden avulla. Hallinnan kehyksessä metsätuhot määriteltiin ongelmaksi muiden joukossa ja niiden arvioitiin ratkeavan tieteen avulla.

Toinen esimerkki induktiivisesta kehysanalyysistä on Röngän (2011) tutkimus median tavoista kehystää matkapuhelinsäteilyn mahdollisia terveysriskejä. Tutkimuksen aineisto koostui jutuista, jotka oli julkaistu Aamulehdessä, Helsingin Sanomissa ja Iltalehdessä vuosina 2000–

2007. Rönkä hahmotteli aineistostaan Väliverroksen (1996) tavoin kolme pääkehystä: riskin, hallinnan ja mitätöinnin. Riskin kehyksessä matkapuhelinsäteily nähtiin todellisena uhkana ihmisen terveydelle ja asiaa perusteltiin usein tieteellisillä tutkimuksilla. Hallinnan kehyksessä matkapuhelinsäteilyn mahdolliset terveyshaitat nähtiin asiantuntijoiden hallitsemana ongelmana ja mitätöinnin kehyksessä puolestaan lähes naurettavana huolenaiheena.

3.2.2 Kehystämisen keinot

Kehystämiseen voidaan käyttää erilaisia kielellisiä ja visuaalisia keinoja, joiden tarkoituksena on luoda käsiteltävästä asiasta tietynlainen kuva (Väliverronen, 2016). Gamson ja Lasch (1980) määrittivät alun perin viisi erilaista kehystämisen keinoa: metaforat, esimerkit ja rinnastukset, iskulauseet, kuvailut sekä visuaaliset kuvat. Analysoin tässä tutkimuksessa ainoastaan kielellisiä kehystämisen keinoja, sillä läheskään kaikissa aineistoni teksteissä ei ollut mukana kuvitusta. Esimerkiksi mielipidekirjoituksissa, joita on aineistossani yli neljäsosa kaikista julkaisuista, ei ole mukana visuaalista elementtiä. Esittelen siis seuraavaksi kehystämisen keinoista metaforat, esimerkit ja rinnastukset sekä iskulauseet, joita analysoin tässä tutkimuksessa.

Journalismissa usein käytetty ja tehokas kehystämisen väline on **metafora**, jossa kaksi asiaa rinnastetaan toisiinsa ilman kuin-sanaa (Väliverronen, 2016, 80). Metaforan määritteli alun perin jo Aristoteles *Runousopissaan*, ja se voidaan ymmärtää nimen ja siihen liittyvän merkityksen siirtämisenä asialta toiselle. Metaforat nojautuvat yleisesti tunnettuihin käsityksiin asioista tai toiminnoista. Niiden avulla käsitellään abstrakteja tai outoja asioita jonkin tutun asian kautta. Kehystämisen lisäksi metaforat siis konkretisoivat asioita. (Hellsten, 1998.) Esimerkiksi lause “tuo mies on kuin sika” voidaan ilmaista metaforisesti “tuo mies on sika”, jolloin eläimen ominaisuus siirretään ihmiselle. Metaforien voima kehystämässä perustuu juuri merkitysten tiivistämiseen ja tunteiden herättämiseen. (Seppänen & Väliverronen, 2012, 100.) Kehysanalyysissä **esimerkeillä ja rinnastuksilla** tarkoitetaan tosielämän tapahtumia, jotka rinnastetaan kyseessä olevaan tapaukseen (Gamson & Lasch, 1980). Horstin (2005, 74) sanoin “Se, mihin aikaisempaan tapahtumaan nyt julkisuudessa oleva tapahtuma rinnastetaan, määrittelee sitä, miten sitä käsitellään.” Horstin mukaan esimerkit ja rinnastukset toimivat metaforien tapaan, sillä niidenkin avulla siirretään merkityksiä tapahtumasta toiseen ajallisesti,

maantieteellisesti tai kulttuurisesti. **Iskulauseet** ovat puolestaan teemaa kuvaavia lausahduksia, joihin tiivistyy kehyyksen perusajatus (Gamson & Lasch, 1980).

Väliverronen (1996, 122, 126) löysi metsätuhoja käsittelevässä tutkimuksessaan erilaisia metaforia kehyyksestä riippuen. Sairauden kehyyksessä kirjoittajat käyttivät argumenttiansa tukena *sairauden*, *kuoleman* ja *tuhon* metaforia, ja metsätutkijat rinnastettiin lääkäreihin, jotka kiersivät tutkimassa sairaita puita kuin potilaitaan. Kiistan kehyyksessä metsätuhoista puhuttiin puolestaan *sotana* ja *pelinä*, mikä on tyypillistä poliittisessa keskustelussa. Väliverronen määrittelemässä hallinnan kehyyksessä metsän metaforana käytettiin *konetta*: metsä ei ollutkaan niin haavoittuvainen kuin esimerkiksi sairauden kehyyksessä annettiin ymmärtää, vaan se kesti räsytystä ja elpyi.

3.2.3 Kehysten analysointi tässä tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa tukeudun vahvasti Entmanin (1993) sekä Gamsonin ja Laschin (1980) määritelmiin kehysanalyysistä. Entmanin (1993) mukaan kehystämällä pyritään ongelman määrittelyyn, syiden tunnistamiseen, ongelman moraaliseen pohdintaan sekä ratkaisuehdotusten esittämiseen. Keskeistä on tietyn näkökulman korostaminen havaitusta todellisuudesta. Hyödynnän kehysanalyysissä induktiivista eli aineistolähtöistä analysointitapaa.

Kehysanalyysi eteni siten, että aluksi luin läpi kaikki aineistoon kuuluvat jutut useaan kertaan muistiinpanoja tehden. Merkitsin ylös jutuissa esiinnoitteita teemoja sekä iskulauseita, metaforia ja esimerkkejä Gamsonin ja Laschin (1980) teoriaa mukaillen. Lisäksi kiinnitin huomiota siihen, minkälaista näkökulmaa tekstissä halutaan korostaa, mikä tekstissä määritellään perusongelmaksi, ja mitkä ovat tekstin mukaan syyt nykyisen syntyvyystilanteen taustalla (Entman, 1993).

Muistiinpanojeni pohjalta luokittelin aineistoon kuuluvat tekstit hallitsevan kehyyksen mukaan. Kukin kehys sisälsi omanlaisensa näkökulman, ongelmanmäärittelyn sekä kehyykselle tyypilliset kehystämisen keinot. Analyysissäni kukin teksti sai yhden hallitsevan kehyyksen. Journalistisessa kehysanalyysissä jutut eivät kuitenkaan useimmiten lokeroidu ongelmitta tietyn hallitsevan kehyyksen alle, vaan yhdessä jutussa on monen suuntaista potentiaalia (Horsti, 2005, 72). Näin oli myös tämän tutkimuksen aineiston osalta, mutta usein tekstin hallitseva

kehys hahmottui jo otsikossa ja ingressissä käytettyjen kehystämisen keinojen perusteella. Useat artikkelit sisälsivät pääkehysten välittämän näkökulman lisäksi yleistä pohdintaa syntyvyyden alenemisen taustalla vaikuttavista tekijöistä sekä tutkijoiden erilaisista näkemyksistä.

Lopuksi kokosin saman kehysten alle kuuluvat artikkelit yhteen, ja varmistin vielä kerran juttujen yhteensopivuuden määritellyn kehysten kanssa. Tietty teema, esimerkiksi koronaviruspandemia, saattoi kuulua eri kehysten alle riippuen siitä, nähtiinkö se syntyvyyden kannalta positiivisena vai negatiivisena asiana.

Seuraavassa osiossa käyn läpi tarkemmin tutkimuksen tulokset.

4 SYNTYVYYDEN KEHYKSET

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni tulokset. Aineiston pohjalta olen jäsentänyt syntyvyyskeskustelua kuuden kehychsen kautta. Nämä ovat *arvostelun* kehys, *kulttuurin muutoksen* kehys, *toivon* kehys, *epävarmuuden* kehys, *rauhoitte-lun* kehys sekä *uhkan* kehys. Taulukkoon 1 olen koonnut kehychset, niiden keskeiset piirteet sekä kehychsten määrällisen jakautumisen aineistossa. Seuraavaksi esittelen jokaisen kehychsen ja siihen liittyvät kehychtämisen keinot yksitellen.

Taulukko 1. Kehychset.

Kehychs	Kehychselle keskeistä	Kehychseen luokiteltujen julkaisujen määrä aineistossa (%)
Arvostelu	Heikon syntyvyyden taustalla olevien syiden osoittaminen ja syyllisten arvostelu	26
Kulttuurin muutos	Muuttuneen parisuhdekulttuurin yhteys syntyvyyteen	20
Toivo	Positiivisen kehychksen painottaminen	14
Epävarmuus	Epävarmuustekijöiden korostaminen	14
Rauhoittelu	Tilanteen rauhoittelu	14
Uhka	Tilanteen yleinen kauhiste-lu ja tulevaisuuden uhkakuvien maalailu	12

4.1 Arvostelun kehychs

Analyysini mukaan syntyvyyttä kehychtettiin Helsingin Sanomissa vuonna 2020 eniten arvostelun kehychsen kautta. Arvostelun kehychseen kuului yhteensä 13 artikkelia eli 26 % aineiston 50 jutusta. Arvostelun kehychseen sisältyi kahdeksan mielipidekirjoitusta, kaksi Kotimaa-osaston artikkelia, yksi pääkirjoitus, yksi Sunnuntai-osaston artikkeli sekä yksi kolumni. Artikkeleissa oli haastateltu erilaisia syntyvyyden asiantuntijoita, kuten Väestöliiton toimitusjohtajaa ja tutkijoita, taloustieteilijöitä sekä esimerkiksi neuvolan terveydenhoitajaa.

Arvostelun kehyksessä ongelmaksi määriteltiin se, että syntyvyyden eteen ei tehdä oikeita asioita, minkä seurauksena syntyvyys ei lähde kohentumaan. Olenneista arvostelun kehyksessä oli syiden ja syyllisten osoittaminen: juttutyypistä riippumatta syntyvyyden laskusta syytettiin tyypillisesti väärää yhteiskuntapoliittisia toimia tai sitä, että kukaan ei tee mitään. Mieliidekirjoituksissa kirjoittajat alleviivasivat jotain tiettyä epäkohtaa, jonka he olivat omakohtaisesti havainneet, ja johon puuttuminen olisi heidän mielestään ratkaisu syntyvyysongelmaan.

Kehykseen kuuluvissa julkaisuissa arvostelun kohteiksi joutuivat esimerkiksi päättäjät, tieteelliset vaikuttajat, perhe-elämää väärustelevä julkinen keskustelu sekä kalliit hedelmäityshoidot. Seuraavat esimerkit kuvaavat sitä, miten laajasti erilaisia epäkohtia arvostelun kehyksessä tuotiin esille:

“Meillä ei laadukkaasta varhaiskasvatuksesta huolimatta nyt ole hoivan ja huolenpidon paikkaa, johon tiedostava vanhempi voisi hyvällä mielellä ja kohtuulliseen hintaan viedä pienen, alle kaksivuotiaan lapsensa työntekonsa ajaksi. En usko olevani ainut, jonka lapsilukuun tämä puute vaikuttaa vähentävästi.” (HS 1)

“Poliittiset päättäjät voivat tehdä paljonkin lapsiperheiden hyväksi, mutta asenteiden on muututtava laajemminkin. Koko yhteiskunnan on osoitettava, että jokainen lapsi on tervetullut ja arvokas.” (HS 3)

“Ollaanko Suomessa valmiita heräämään keskittämispoliitiikan hedelmiin? Pääkaupunkiseudulla asuvia tuskin tarvitsee muistuttaa siitä, että lapsiperheen kasvattaminen metropolioravanpyörässä ei ole heikoimpien hommaa.” (HS 41)

Metaforat. Arvostelun kehys rakentui kirjoituksissa monipuolisten metaforien avulla. Saamattomuus asian suhteen tuli esille siten, että päättäjien kuvailtiin seisovan *tumput suorina* ongelman edessä, ja eräässä mieliidekirjoituksessa poliittisia ja tieteellisiä vaikuttajia syytettiin *näköalattomuudesta*. Yleisellä tasolla puhuttiin *lapsettomasta* Suomesta ja *kutistuvasta* kansakunnasta. Poliitikassa ja julkisuudessa käytävän syntyvyyskeskustelun esitettiin antavan vääristyneen kuvan perhe-elämän *kahleista*.

Etenkin mieliidekirjoituksissa tuotiin esille epäkohtia, joihin puuttumalla syntyvyyteen voitaisiin kirjoittajien mukaan vaikuttaa. Yksi hallitseva tema arvostelun kehyksessä oli

tahaton lapsettomuus ja lapsettomuushoitoihin liittyvät epäkohdat. Esimerkiksi nimimerkki *Haikaraa odotellessa* kirjoitti näin:

“Lapsettomuudesta kärsii suuri joukko ihmisiä, joihin panostamalla voitaisiin vaikuttaa syntyvyyden nousuun. Tärkeä ensiaskel olisi säätää kaikki lapsettomuushoidoista aiheutuvat poissaolot palkallisiksi.” (HS 34)

Nimimerkki *Tahtoo äidiksi -82* puolestaan ilmaisi asiansa seuraavalla tavalla:

“Miksi yritetään kaikin keinoin kannustaa lapsitalkoisiin niitä, jotka eivät ole asiasta oma-aloitteisesti kiinnostuneita? Miksi ei pureta julkisen puolen lapsettomuushoitojonoja lisäämällä resursseja?” (HS 10)

Myös Naistenklinikan osastonlääkäreinä ja lapsettomuusparien elintapavalmentajina toimivat ammattilaiset arvostelivat sitä, että suomalaisille ei anneta tarpeeksi tietoa hedelmällisyyteen vaikuttavista tekijöistä, kuten terveellisistä elintavoista:

“Lasten hankkiminen tai hankkimatta jättäminen on jokaisen oma päätös. Suotavaa kuitenkin olisi, että meillä korkean koulutuksen maassa ei esiintyisi hedelmällisyyteen liittyvän tiedon puutteesta johtuvaa lapsettomuutta.” (HS 48)

Yksi esiinnoussut tema arvostelun kehyksessä oli lapsiperheiden huono brändi ja sen vaikutukset syntyvyyteen. Helsingin Sanomien silloinen toimituspäällikkö arvosteli kolumnissaan median luomaa kielteistä kuvaa lapsiperhearjesta ja kohdisti kritiikin myös itseensä, sillä hän oli 2010-luvun alussa kirjoittanut kollegansa kanssa äitiyskolumneja kaoottisesta lapsiperhearjesta.

“On kuitenkin ongelma, jos media antaa liian kielteisen kuvan lapsiperhearjesta tai ympäristöstä, johon lapsi syntyy. Miettikää Suomen pientä lapsikuolleisuutta, äitiyspakkausta, rokotuksia, lapsilisiä, perhevapaita, neuvoloita, tarhoja, kouluja.” (HS 36)

Eräs arvostelun kehykseen kuuluva artikkeli erottui selkeästi muista. Siinä arvostelu kohdistui paniikkia lietsovaan syntyvyyskeskusteluun läpi vuosikymmenten. Tekstissä tuotiin esille pieleen menneitä sukupuuttoennusteita ja kritisoitiin syntyvyyden laskusuhdanteesta toiseen samankaltaisena toistuvaa puhetta.

“Kun vauvat vähenevät, tapahtuu aina sama. Syyllisiä ja vaatimuksia riittää. -- Onko syntyvyyden mekanismeista opittu mitään sitten nälkävuosien?” (HS 27)

Edellä mainittu lainaus osoittaa, että kyseisessä artikkelissa syntyvyyden nykytilanne **rinnastettiin** aikaisempiin syntyvyyskriiseihin. Toinen arvostelun kehyksessä tyypillisesti käytetty **esimerkki** oli muiden Pohjoismaiden syntyvyystilanne, johon Suomea verrattiin. Eräässä kirjoituksessa todettiin, että perheille annettu sosiaalinen tuki on muissa Pohjoismaissa suunnilleen samaa luokkaa kuin Suomessa, mutta esimerkiksi Tanskassa yhteiskunta kustantaa hedelmöityshoidot. Toisessa kirjoituksessa syntyvyyden huolestuttava nykytilanne rinnastettiin taisteluun, joka hävitään, mikäli asialle ei tehdä mitään:

”Päätäjien olisi hyvä linjata, kuinka ripeää väestönkasvua Suomen tulisi tavoitella ja millä keinoin. Vaihtoehto on tyytyä nykyiseen tilanteeseen ja antaa kansakuntamme jatkaa hidasta marssiaan kohti häviämistään.” (HS 6)

Arvostelun kehystä kuvaavat seuraavat **iskulauseet**:

“Ilman lapsia ei ole tulevaisuutta.” (HS 3)

“Syntyvyyden eteen ei ole tehty mitään.” (HS 40)

“Surkea syntyvyys näivettää Suomen maaksi, johon ei voi enää luottaa.” (HS 44)

4.2 Kulttuurin muutoksen kehys

Helsingin Sanomien vuoden 2020 julkaisuissa syntyvyyttä kehystettiin toiseksi eniten muuttuneen parisuhde- ja perhekulttuurin kautta. Aineistoon kuuluvista julkaisuista 20 % kehystyi kulttuurin muutoksen avulla. Jutuissa toistuvia teemoja olivat parittomuus, syrjäytyminen sekä parisuhdedynamiikan vaikutukset perheenperustamiseen. Kehykseen kuului neljä Kotimaa-osiossa julkaistua artikkelia, kaksi mielipidekirjoitusta, yksi Elämä-osion artikkeli, yksi pääkirjoitus, yksi kolumni sekä yksi Kaupunki-osion artikkeli. Artikkeleissa ääneen pääsivät yleensä syntyvyystutkijat, mutta joukosta löytyi myös yksi poliitikon haastattelu aiheeseen liittyen.

Kulttuurin muutoksen kehyksessä keskeiseksi ongelmaksi määriteltiin se, että parisuhteen löytämisestä ja perheenperustamisesta on tullut nyky-yhteiskunnassa vaikeaa tai sitä ei enää

edes tavoitella. Tämän seurauksena perheenperustaminen lykkääntyy ja lapsettomuus lisääntyy. Erään tutkijan mielestä kulttuurin murroksesta kielii esimerkiksi se, että nuoruutta halutaan elää entistä pidempään, eikä lasten saamista pidetä enää automaattisena osana elämää. Muut elämän tarjoamat mahdollisuudet nähdään perhe-elämää houkuttelevampana vaihtoehtona.

Kulttuurin muutoksen kehyksessä puolisolttömuus oli yksi keskeinen syy perheenperustamisongelmaan. Eräessä artikkelissa tuotiin esille, että puolisolttömiön määrä on kasvanut merkittävästi viimeisten kymmenen vuoden aikana perheenperustamisikässä olevien suomalaisten keskuudessa. Puolisolttömuutta selitettiin kirjoituksissa esimerkiksi sillä, että sinkkunaiset asuvat usein kaupungeissa ja -miehet maaseudulla. Eräs syntyvyystutkija totesi haastattelussa, että naisten ja miesten epäsuhta kaupungeissa mahdollistaa miehille irtosuhteiden harrastamisen, mikä taas voi hidastaa vakiintuneen parisuhteen solmimista. Myös muuttunut tapailukulttuuri ja erilaiset deittailusovellukset tuotiin kirjoituksissa esille. Tinderin kaltaisten sovellusten vaikutuksista sitoutumiseen esitettiin kuitenkin eriäviä mielipiteitä. Lisäksi kirjoituksissa tuotiin esille se tosiasia, että vaikka puoliso saattaisikin löytymään, pariskunnan lapsihaaveet eivät välttämättä kohtaa. Puolisolttömuuden syitä pohdittiin eräessä artikkelissa seuraavasti:

”Puolisolttömuuden yleistymistä ei ole Jalovaaran mukaan helppoa selittää. Kolmekymppisten elämä on muuttunut muutenkin viime vuosikymmenten aikana. Entistä useampi kolmekymppinen opiskelee ja asuu omistusasunnon sijaan vuokra-asunnossa. Työssä käyvien osuus on vähentynyt”. (HS 28)

Metaforat. Myös kulttuurin muutoksen kehyksessä käytettiin vahvoja metaforia. Kirjoitusten mukaan avioituvuuden trendi muistuttaa syntyvyyslukuja, ja *alamäkeen* on havahduttu liian myöhään. Erään mielipidekirjoituksen mukaan pariutumisen on tullut *kertakäyttöistä*, ja ihmiset *ajelehtivät* vailla päämäärää. Yksi tutkija kuvaili parisuhteen dynamiikan muutosta deittipalvelu Tinderillä *pelaamisena*. Tutkija ei kuitenkaan pitänyt kyseistä deittipalvelua pelkästään irtosuhteita etsivien paikkana:

”Tinderistä ei pitäisi luoda liian yksipuolista mielikuvaa *karkkikauppana* ja että siellä vain *saalistetaan* kumppania yhden yön juttuihin. Suuri osa ihmisistä haluaa elää sitoutuneessa suhteessa ja myös he käyttävät näitä palveluja.” (HS 28)

Samainen tutkija toivoi, että parittomuuden syitä pohdittaessa päästäisiin eroon käsityksestä, jonka mukaan *korkeakoulutetut uranaiset nirsoilevat* kumppaniehdokkaiden edessä. Tutkimusten mukaan puolisoittomuus on nimittäin yleistynyt kaikilla koulutusasteilla, mutta korkeasti koulutetuilla puolisoittomien osuudet ovat muita ryhmiä pienemmät.

Kulttuurin muutoksen kehyksessä **esimerkkeinä** käytettiin erilaisia tilastotietoja väestörakenteesta, avioituvuudesta sekä ihmisen liittohistoriasta. Syntyvyysluvut **rinnastettiin** avioituvuuslukuihin, sillä molemmat noudattavat samanlaista laskevaa trendiä. Perheellistyminen rinnastettiin puolestaan hyväosaaisuuteen, sillä parisuhdekulttuurin muuttumisen myötä syrjäytymisvaarassa olevat nuoret löytävät harvoin kumppania. Mielipidekirjoituksissa tuotiin puolestaan esille muun muassa kaupungistumisen negatiiviset vaikutukset kumppanin löytymiseen sekä omakohtaiset kokemukset lapsihaaveiden kohtaamattomuudesta parisuhteessa. Nimimerkki *Lapseton äiti-ihminen* kuvaili tilannetta näin:

“Suhteet ovat menneet aina hyvin – siis hyvin siihen asti, kunnes olen ottanut lapsihaaveeni esille. Silloin olen aina saanut kuulla, että kumppanini ei halua sitoutua, hän haluaa kokeilla polyamorista suhdetta tai etteivät emotionaaliset kyvyt riitä perheen perustamiseen.” (HS 43)

Kulttuurin muutoksen kehyksen ainoassa kolumnissa tuotiin esille nykyiselle tapailukulttuurille tyypilliset sitoutumisongelmat sekä etenkin 30–40-vuotiaiden miesten tapailukäytäntö lapsihaaveita “jonnekin tulevaisuuteen”. Kirjoittajan mukaan kumppanin kohtaaminen seuranhakupalveluissa on teknisesti helppoa, mutta suhde ei usein johda mihinkään.

“Tinderissä moni huomaa, että vaikka treffit tuntuivat menneen hienosti, kumppaniehdokas ei pysty sitoutumaan toisille tai kolmansille, tai edes viestiin vastaamiseen. Miten hän pystyisi sitoutumaan vakavampaan parisuhteeseen tai perhe-elämään?” (HS 37)

Eräs poliitikko toi puolestaan esille nuorten miesten syrjäytymisen yhtenä alhaista syntyvyyttä selittävä tekijänä:

Suuremmat ongelmat liittyvät *politiikon* mukaan joidenkin nuorten miesten todellisuuteen, jossa elämällä ei ole muutakaan merkitystä. Tässä ryhmässä on matalaa koulutusta, matalia tuloja ja syrjäytetyksi tulemisen kokemuksia.

”Ajattelevatko he, että voisinko perustaa perheen, jos he eivät tiedä, kenen kanssa, ei ole työtä eikä edes omaa kämppää. Lapsi on ehkä viimeinen asia, joka tulee mieleen.” (HS 35)

Seuraavat **iskulauseet** tiivistävät kulttuurin muutoksen kehityksen perusajatuksen:

“Syntyvyystutkijoiden kannattaisikin mennä Tinderiin – antropologisessa mielessä.” (HS 37)

“Pariutumisesta on tullut nykymaailmassa haastavaa ja kertakäyttöistä.” (HS 43)

4.3 Toivon kehys

Toivon kehyksessä keskeistä oli nousevien syntyvyyslukujen hehkuttaminen sekä koronan mahdollisten syntyvyyttä nostattavien vaikutusten pohtiminen. Toivon kehukseen kuului yhteensä seitsemän juttua, joista neljä oli julkaistu Kotimaa-osiossa, yksi Kaupunki-osiossa, yksi Sunnuntai-liitteessä ja yksi julkaisuista oli mielipidekirjoitus. Toivon kehys painottui ajallisesti vuoden ensimmäiselle puoliskolle, sillä kesäkuun jälkeen Helsingin Sanomien verkkojulkaisuista ei löydy yhtään toivon kehukseen kuuluvaa juttua.

Merkillepantavaa toivon kehukseen kuuluvissa julkaisuissa oli nimenomaan toimittajien esille nostama toivo, jonka osa haastateltavista tutkijoista kuitenkin kyseenalaisti. Eräässä artikkelissa kaksi syntyvyystutkijaa oli selkeästi erimielisiä koronakriisin vaikutuksista syntyvyyden kohenemiseen, mutta jutun otsikko oli muotoiltu seuraavasti: *”Tässä on ollut aika äkkikäännös” – syntyvyys kasvoi alkuvuonna selvästi, ja koronakriisi saattaa johtaa uuteen vauvabuumiin.*” Myös seuraavat esimerkit kuvaavat toivon kehykselle ominaista tapaa korostaa pieniäkin syntyvyydessä tapahtuneita edistysaskelia.

”Suomessa tapahtuu juuri nyt poikkeuksellisia asioita. Tilastokeskus julkaisi tiistaina tammikuuta kuvaavia väestön ennakkotilastoja. Tilaston mukaan Suomessa syntyi

tammikuussa 3 882 vauvaa. Merkittävän vauvamäärästä tekee se, että vauvoja syntyi 15 enemmän kuin tammikuussa 2019.” (HS 26)

“Vaikka Suomi on yhä alhaisen syntyvyyden maa, tuoreimmat tilastot tuovat tilanteeseen valon pilkahduksen: niiden perusteella useat asiantuntijat arvelevat, että syntyvyyden aallonpohja olisi vihdoin nähty.” (HS 20)

Toinen keskeinen piirre toivon kehukseen kuuluvissa julkaisuissa oli taipumus spekulointiin.

“Historia on osoittanut, että usein kriisien aikoina ja niiden jälkeen ihmiset keskittyvät suvun jatkamiseen. -- Käyköhän niin, että ensi vuonna saamme rutkasti iloisia vauvauutisia?” (HS 23)

Nyt meneillään oleva poikkeustilanne on kiinnostava ilmiö myös syntyvyyden näkökulmasta. Koronavirus on rajoittanut ihmisten liikkumista merkittävästi, ja kotioloissa vietetään aiempaa enemmän aikaa.

”Koronakriisi voi tuoda mukanaan myös vauvabuumin. Nyt ihmisillä on ainakin aikaa tehdä lapsia”, Gissler pohtii. (HS 22)

”Tämä on spekulatiota, mutta voi olla, että kriisi muuttaa ajattelua siitä, mikä nähdään normaalina elämänä -- “, Rotkirch pohtii.

”Olen kuullut myös sinkkujen pohtivan, että ei ole mukavaa elää yksin. Tämä voi vahvistaa halua perheellistyä.” (HS 20)

Toivon kehystä rakensivat runsaat **metaforat**. Helsingin Sanomien verkkojulkaisuissa puhuttiin vilkkaasta *synnytyskesästä*, syntyneiden lasten määrässä tapahtuneesta *käänteestä* sekä tuoreimpien tilastojen tuomasta *valonpilkahduksesta*. Kun syntyvyysluvut pysyivät kaksi kuukautta peräkkäin korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavana aikana, puhuttiin jo pienestä *ihmeestä*. Koronakriisin arveltiin muuttavan arvoja perhekeskeisemmiksi, ja useissa otsikoissa käytettiin termiä *vauvabuumi*.

Toivon kehyksessä **esimerkkeinä** syntyvyyden kasvusta käytettiin synnytysten määrää, Kansaneläkelaitokselle tehtyjen äitiysavustushakemusten määrää sekä Tilastokeskuksen

julkaisemia väestön ennakkotilastoja. Toivon kehykselle oli tyypillistä, että korona-ajan vaikutukset syntyvyyteen **rinnastettiin** erilaisiin kriiseihin, kuten sotiin ja luonnonkatastrofeihin, joiden aikana ja jälkeen ihmisten arveltiin keskittyvän suvun jatkamiseen.

Toivon kehykseen kuului ainoastaan yksi mielipidekirjoitus, joka julkaistiin helmikuussa, ennen koronan leviämistä maailmanlaajuiseksi. Kyseinen kirjoitus poikkesi teemaltaan muista toivon kehykseen kuuluvista julkaisuista: siinä kritisoitiin ajatusta, jonka mukaan nykyisessä maailmantilanteessa lasten hankkiminen olisi itsekäs teko. Kirjoittaja totesi lapsen saamisen olevan yksi keino yrittää parantaa maailmaa, sillä tulevat sukupolvet voivat ratkaista esimerkiksi ilmastokriisin.

“Eikö olisi hienoa, jos saisit kasvattaa tähän maailmaan yhden tolkun ihmisen lisää? Tuo ihminen saisi vielä kasvaa hyvissä olosuhteissa täällä Suomessa. Eikö olisi jopa väärin jättää näin hyvät edellytykset käyttämättä?” (HS 33)

Iskulauseet.

“Syntyneiden lasten määrässä nähtiin vuodenvaihteessa käänne.” (HS 18)

“Syntyvä lapsesi voi tehdä tästä maailmasta paremman paikan.” (HS 33)

4.4 Epävarmuuden kehys

Epävarmuuden kehyksessä korostettiin sitä, että nuoret näkevät maailman liian epävarmana perheenperustamisen kannalta, ja että heiltä puuttuu asian vaatimaa uskallusta sekä taloudellista varmuutta. Osassa artikkeleista todettiin, että syntyvyysongelmaan on vaikea puuttua, sillä syntyvyyden alenemisen syitä ei tiedetä tarkasti. Lisäksi epävarmuuden kehykseen kuuluvissa julkaisuissa korona tuotiin esille uutena epävarmuutta lisäävänä tekijänä. Kehykseen kuului yhteensä seitsemän julkaisua, joista neljä oli Kotimaa-osion artikkeleita ja yksi Perhe-osiossa julkaistu juttu. Lisäksi kehykseen kuului yksi pääkirjoitus sekä yksi mielipidekirjoitus. Epävarmuuden kehyksessä ääneen pääsivät usein syntyvyyden asiantuntijat, ja kolmessa julkaisuissa esiteltiin perheenperustamiseen liittyvien

kyselytutkimusten tuloksia. Kehyksen ainoassa mielipidekirjoituksessa ääneen pääsi nuori nainen.

Kehykseen kuuluvissa kirjoituksissa epävarmuuden taustalla oli monia syitä: useimmiten mainittiin heikko työllisyys- ja taloustilanne sekä yleisesti huolestuttava maailmantilanne. Koronapandemian nähtiin lisäävän monenlaista epävarmuutta, mutta etenkin taloudellista. Epävarmuus saattoi liittyä myös parisuhteeseen tai omaan onnistumiseen vanhempana. Nuorilla naisilla epävarmuuden tunteita aiheutti lapsen saamisen vaikutus omaan työuraan. Seuraavista esimerkeistä käy ilmi epävarmuuksien laaja kirjo:

Koronaviruspandemian vaikutuksia suomalaisten perheellistymissuunnitelmiin voi vielä vain arvuutella tutkimustiedon puuttuessa. Sekä epävarmuus että koettu epävarmuus alentavat lastensaantia, toteaa Rotkirch.

”Koronaviruspandemia on näitä molempia. Vaikea löytää mitään pahempaa tilannetta syntyvyyden kannalta.” (HS 9)

”Nuoremmat ikäluokat olivat monissa lisääntymiseen liittyvissä kysymyksissä pessimistisempiä kuin vanhemmat. He ajattelevat useammin esimerkiksi, että elämä on nyt niin epävarmaa, ettei lapsia kannata hankkia.” (HS 15)

”Miksi matalasti koulutetut jäävät lapsettomiksi entistä useammin? Yksi syy voi löytyä epävakaasta asemasta työmarkkinoilla. Työttömyys on tutkitusti yhteydessä siihen, että lastensaanti lykkääntyy tai jää väliin. Parempi työllisyys tukisi perheiden muodostamista.” (HS 24)

”Poikien hyvinvointiin pitää panostaa, jotta he uskaltavat tulevaisuudessa perustaa perheen.” (HS 47)

Epävarmuuden kehyksen **metaforat** olivat huomattavasti neutraalimpia kuin esimerkiksi arvostelun tai toivon kehyksessä. Epävarmuudesta puhuttiin lapsettomuuden *juurisyyinä*, ja epävarman työllisyystilanteen yhteyttä matalaan syntyvyyteen perusteltiin sillä, että tutkimusten mukaan menestys työelämässä kulkee *käsi kädessä* vakaiden liittojen kanssa, ja nämä yhdessä tukevat myös lastensaantia. Perheenperustamisen *esteiden* kuvailtiin myös *kasautuvan* matalammin koulutetuille. Verrattaessa eri-ikäisten suomalaisten suhtautumista

perheenperustamiseen puhuttiin ikäluokkien välisestä *kuilusta*, sillä nuoret suhtautuivat vanhempia pessimistisemmin lasten saamiseen. Epävarmuuden kehyksessä vahvimpia metaforia käytettiin koronan yhteydessä: pandemian sanottiin voivan *tuhota* syntyvyyden kohentumiseen liittyvän *orastavan* toivon ja *kaatavan* suomalaisten perheenlisäyssi suunnitelmat kokonaan.

Epävarmuuden kehyksessä **esimerkkeinä** käytettiin kansainvälisiä tutkimuksia koronan vaikutuksista ihmisten lapsihaaveisiin sekä suomalaisten perheenperustamissuunnitelmiä mitaaneita kyselytutkimuksia. Moninaisista epävarmuustekijöistä johtuvaa alhaista syntyvyystilannetta ei suoraan **rinnastettu** mihinkään aikaisempaan yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

Kehyksen ainoassa mielipidekirjoituksessa nimimerkki *Hitaasti ja epävarmasti Hämeessä* toi esille omakohtaisen kokemuksen puolison epävarmuudesta:

“On äärettömän surullista, jos hyvä ja turvallinen parisuhde päättyy sen takia, ettei kumppani uskalla ryhtyä isäksi. --- Mieheni ei kuitenkaan vielä osaa sanoa varmaksi, haluaako hän koskaan lapsia. Itse tiedän varmasti haluavani. --- Haluan uskoa, että panostamalla vielä enemmän poikien hyvinvointiin voimme tulevaisuudessa saavuttaa yhteiskunnan, jossa perheen perustaminen ei olisi ainakaan uskaltamisesta kiinni.” (HS 47)

Seuraavissa **iskulauseissa** kiteytyy epävarmuuden kehyksen näkökulma syntyvyyteen:

“Suomen syntyvyys kääntyi juuri nousuun, kun päälle iski ”epävarmuuksien epävarmuus”.” (HS 12)

“Elämä on nyt niin epävarmaa, ettei lapsia kannata hankkia.” (HS 15)

4.5 Rauhoittelun kehys

Rauhoittelun kehykseen kuuluville Helsingin Sanomien julkaisuille yhteistä oli maltillinen, paniikkia hillitsemään pyrkivä lähestymistapa. Jutuissa tukeuduttiin vahvasti tutkimustietoon, jonka perusteella syntyvyyslukujen kerrottiin lähtevän kasvuun ajan myötä. Toisin kuin toivon kehyksessä, spekulatioille ei annettu jutuissa juurikaan tilaa. Rauhoittelun kehykseen

kuuluvat julkaisut olivat myös ilmaisultaan neutraalimpia kuin toivon kehukseen kuuluvat kirjoitukset. Jutuissa korostettiin näkökulmaa, jonka mukaan väestörakenteeseen vaikuttavat syntyvyyden lisäksi monet muutkin tekijät, eikä huoltosuhteen kysymyksissä kannata keskittyä liikaa syntyvyyslukuihin. Rauhoittelun kehukseen lukeutui seitsemän julkaisua, joista neljä oli Kotimaa-osion artikkeleita. Lisäksi kehukseen kuului yksi mielipidekirjoitus, yksi Ulkomaat-osion juttu sekä yksi Poliittika-osion artikkeli.

Seuraavat lainaukset tuovat esiin julkaisujen rauhoittelevan, vahvasti tutkimustietoon nojautuvan lähestymistavan syntyvyysongelmaa kohtaan:

“Tutkijaryhmän arvion mukaan Suomen syntyvyys lähtee maltilliseen kasvuun seuraavan kahden vuosikymmenen aikana.” (HS 5)

“Hankkeen tutkijoiden uskottavimpana pitämän skenaarion mukaan on todennäköistä, että osa nykyisestä matalasta syntyvyydestä johtuu lasten saamisen lykkäämisestä. Kun lykkääminen päättyy, kokonaishedelmällisyysluku kääntyy kasvuun.” (HS 44)

Useissa julkaisuissa pyrittiin myös korjaamaan aikaisempien tutkimusten tuloksista tehtyjä virheellisiä tulkintoja. Myös tutkimustietoon perustumattomien väitteiden esittämistä moitittiin.

“Viime vuosien hidasta väestönkasvua on verrattu nälkävuosien syntyvyyteen. -- Voutilaisen, Helskeen ja Högmanderin tutkimus haastaa tämän vertailun. Tutkijoiden mukaan kuolleisuuskriisiin sijaan pitäisi verrata syntyvyyttä normaaliolosuhteisiin.” (HS 13)

“Kun sinänsä tärkeässä syntyvyyttä koskevassa keskustelussa esitetään näkemyksiä erilaisista asiaan vaikuttavista ilmiöistä, olisi tärkeää yrittää pitäytyä teorioissa, joista olisi selvää tutkimuksellista näyttöä.” (HS 32)

“Väestötieteilijä Myrskylä huomauttaa, että Norjassa syntyvyyden kehitys on hyvin samankaltainen kuin Suomessa. Hän kehottaa kyseenalaistamaan, onko kyseessä oikeastaan kriisi. Suomen syntyvyyden kaltaista heilahtelua on nähty muissakin Euroopan maissa.” (HS 42)

”On hyvin mahdollista, että viime vuosina jyrkästi laskenut syntyvyys voi jossain määrin korjaantua. Tällöin väestökehityksen vaikutus työeläkemaksujen tasoon ei näyttäydy niin dramaattiselta kuin tämän hetken luvuista voisi päätellä.” (HS 44)

Rauhoittelun kehyksessä käytettiin monipuolisesti erilaisia **metaforia**. Kaiken kaikkiaan kirjoituksista välittyi mielikuva siitä, että matalasta syntyvyydestä ei tarvitse olla niin huolissaan kuin yleisesti annetaan ymmärtää. Kirjoituksissa puhuttiin syntyvyyden maltillisesta *kasvusta* sekä syntyvyyden pienentymisen *hidastumisesta*. Sekin todettiin, että syntyvyyden *huippuvuosien* tasolle ei välttämättä enää päästä. Erään tutkimuksen ansiosta Suomen väestörakenteen todettiin olevan aiempaa *varmemmalla pohjalla*. Toisessa artikkelissa puolestaan painotettiin, että syntyvyyden *tuijottamisen* sijaan ratkaisuja hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämiseen tulisi etsiä muualtakin. Eräs tutkija totesi, syntyvyyskeskustelussa ei saisi syyllistää mitään yksittäistä ihmisryhmää, vaan pyrkiä auttamaan heitä, joilla toive perheestä *elää* tavalla tai toisella. Kun eräs mielipidekirjoittaja esitti omia näkemyksiään vapaaehtoisen lapsettomuuden syistä, vastineen kirjoittanut tutkija totesi, että kirjoittajan väitteelle ei ole nykyisen tutkimustiedon *valossa pohjaa*. Yksi syntyvyystutkijoista myös kyseenalaisti koko syntyvyyskriisin todeten, että syntyvyys on *heilahdellut* muissakin maissa.

Rauhoittelun kehyksessä **esimerkkeinä** käytettiin tilastotietoja sekä tutkimuksissa laadittuja skenaarioita syntyvyyden kehityksestä tulevaisuudessa. Tutkimustulosten perusteella voitiin sanoa, että esimerkiksi lastensaannin keski-ään nousu ei todennäköisesti jatku enää pitkään. Rauhoittelun kehukseen kuului myös uutisia, joissa kerrottiin senhetkisistä syntyvyysluvuista. Nämäkin tekstit olivat ilmaisultaan neutraaleja, toisin kuin toivon ja uhkan kehyksissä. Varsinaisia **rinnastuksia** muihin tapahtumiin ei rauhoittelun kehyksessä esiintynyt. Suomen syntyvyystilannetta pelattiin esimerkiksi Norjan saman tyyppiseen tilanteeseen. Esimerkkinä mainittiin myös naapurimaa Ruotsi, jossa syntyvyys on vaihdellut usean vuosikymmenen ajan, mutta nyt maa on Euroopan kärkimaita syntyvyystilastoissa.

Iskulauseet.

“Tutkijat uskovat vahvasti, että Suomessa syntyvyyden pieneminen hidastuu tulevaisuudessa.” (HS 42)

”Syntyvyys tai sen laskemisen hidastuminen ei ratkaise tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskunnan kysymystä.” (HS 5)

4.6 Uhkan kehys

Uhkan kehyksessä keskeistä oli Suomen heikon syntyvyystilanteen kauhistelu ja nimenmukaisesti uhkakuvien maalailu. Erona esimerkiksi arvostelun kehykseen oli se, että suora syyllisten osoittaminen jäi toissijaiseksi asiaksi, vaikka rivien välistä oli toisinaan luettavissa nuorten naisten syyllistäminen. Uhkan kehyksessä tuotiin vahvasti esille 2010-luvun huolestuttavia syntyvyyslukuja verrattuna aikaisempiin vuosikymmeniin, ja jutuissa tukeuduttiin kansallisiin tilastotietoihin sekä Pohjoismaista tehtyihin vertailuihin. Uhkakuvat liittyivät väestön ikääntymisen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Uhkan kehykseen kuului yhteensä kuusi juttua, joten se oli vähiten edustettu kehys Helsingin Sanomien verkkojulkaisuissa vuonna 2020. Jutuista kolme oli Kotimaa-osion artikkeleita, yksi oli ilmestynyt kuukausiliitteessä ja yksi Ulkomaat-osiossa. Lisäksi uhkan kehykseen kuului yksi mielipidekirjoitus. Ajallisesti uhkan kehys painottui alkuvuoteen 2020, jolloin vuoden 2019 mittaushistorian alhaisimmat syntyvyysluvut tulivat julki.

Metaforisesti uhkan kehys oli kaikista analyysin kuudesta kehyksestä selkein ja vahvoin. 2010-luvusta puhuttiin *murheellisena* vuosikymmenenä, jolloin syntyvyyden lasku oli muihin Pohjoismaihinkin verrattuna ylivoimaisen *jyrkkää*. *Hurjimmin* syntyvyys laski parhaassa *lastentekoiässä* olevilla alle kolmekymppisillä. Vuonna 1990 syntyneiden *vauvakäyrä* ei noussut millään, vaan *laahasi* miltei vaakasuorana. Voimakasta laskua kuvattiin *vauvakatona* ja vauvamäärän *sukeltamisena* 1800-luvun *nälkävuosien* tasolle. Koska syntyvyyden todettiin laskeneen nuorempien ikäryhmien lisäksi myös 30–40-vuotiaiden keskuudessa, lopullisten lapsilukujen sanottiin *tippuvan* väistämättä. Eräs tutkija kuvaili lukuja *tajunnanräjäyttäviksi*. Kun Suomea verrattiin muihin Pohjoismaihin, puhuttiin *kelkasta putoamisesta* ja *väärään suuntaan menemisestä*. Vertailu Pohjoismaiden alueiden kehitysvoimasta ei Suomea *mairitellut*, ja *häntäpaikan* otti Suomen Etelä-Savo. Peruskoulujen lakkauttamista koskevan uutisartikkelin mukaan *vauvakato niittää kouluja*, jolloin alhainen syntyvyys rinnastettiin viikatemieheen. Myös nykyisten kasvukeskusten todettiin *törmäävän pian harmaantumiseen*. Eräs tutkija puhui Suomesta *kalsarikännien* luvattuna maana, jossa valtaosalla lapsettomiksi jäävistä ei ole myöskään puolisoa.

Helsingin Sanomien kuukausiliitteessä ilmestyneessä artikkelissa Suomen syntyvyyden huolestuttavaa kehityskulkua käytiin läpi yksityiskohtaisesti vertaamalla eri vuosikymmeninä syntyneiden naisten lapsimääriä toisiinsa. Lastensaannista puhuttiin suorituksena, jossa saadaan tulos:

“1990-luvulla syntyneiden vauvakäyrä lähtee alusta lähtien kulkemaan matalalla tasolla, eikä se kohoa pirteään loppunousuun lainkaan. Tuloksena on alle 92 000 lasta.” (HS 17)

”Tässä sinulle tajunnanräjäyttäviä lukuja: kolmevitosista miehistä 44 prosenttia on lapsettomia, naisista 29 prosenttia. Lapsettomien osuus on 1990-luvun alusta kasvanut miehillä kolmanneksella ja naisilla melkein tuplaantunut.” (HS 17)

Mielipidettä Suomen tilanteesta kysyttiin myös kansainvälisiltä syntyvyyden asiantuntijoilta:

Syntyvyys on pienentynyt vuosikymmenen ajan kaikissa Pohjoismaissa, mutta Suomessa vauvat ovat vähentyneet dramaattisemmalla tahdilla kuin muualla.

”Se on poikkeuksellista, ei normaalia. Jos syntyvyys jatkuu samalla tasolla, teillä tulee todella olemaan ongelmia väestön ikärakenteen ja kaikenlaisten asioiden kanssa” (HS 48)

Uhkan kehyksessä **esimerkkeinä** käytettiin syntyvyyden laskusta kertovia tutkimus- ja tilastotietoja. Nykypäivän syntyvyystilanne **rinnastettiin** useimmiten nälkävuosiin, millä korostettiin tilanteen vakavuutta.

“Vauvamäärä on pudonnut jyrkästi 2010-luvun aikana. -- Suomessa syntyi edellisen kerran näin vähän vauvoja nälkävuosien aikaan vuonna 1868 ja 1830-luvun lopulla.” (HS 49)

Seuraavat **iskulauseet** kiteyttävät uhkan kehykselle tyypillisen synkän tulevaisuudenkuvan:

“Kun syntyvyys laskee tänä vuonna, vaikutukset näkyvät lähes sadan vuoden ajan.” (HS 17)

“Tällä kehityksellä on seuraus: elinikäinen lapsettomuus tulee yleistymään.” (HS 17)

“Jos tässä vaiheessa ei varauduta tulevaan, todellisuus tulee vastaan täydellä voimallaan.” (HS 50)

Taulukossa 2 on esitetty tiivistettynä tutkimuksen tulokset.

Taulukko 2. Syntyvyyden kehukset.

	ARVOSTELU	KULTTUURIN MUUTOS	TOIVO	EPÄVARMUUS	RAUHOITTELU	UHKA
Metaforat	<i>Lapseton Suomi, päättäjät seisovat tumput suorina, vallitsee näköalattomuus, vääristynyt kuva perhe-elämästä ja sen väitetyistä kahleista</i>	<i>Kertakäyttöiset parisuhteet, ajelehtiminen vailla päämäärää</i>	<i>Vauvabuumi, valonpilkahdus, vauvojen kevät, äkkikäänös, nokka on veden yläpuolella</i>	<i>Esteiden kasautuminen matalasti koulutetuille, koronapandemia voi kaataa perheenisäys suunnitelmat</i>	<i>Syntyvyyden pieneneminen hidastuu, syntyvyyden maltillinen kasvu, syntyvyyden heilahtelua on nähty muissakin maissa</i>	<i>Vauvakato, sukellus, nälkävuodet aallonpohja kelkasta putoaminen, harmaantumiseen törmääminen</i>
Esimerkit, rinnastukset	<i>Vertailu muihin Pohjoismaihin, syntyvyyden nykytilanteen hyväksyminen tarkoittaa hävittyä sotaa</i>	<i>Avioituvuusluvut muistuttavat syntyvyyslukuja, perheenperustaminen on hyväosaisuuden ilmentymä</i>	<i>Syntyvyysluvut lähteneet yleensä kasvuun kriisien aikana ja niiden jälkeen</i>	<i>Kyselytutkimukset, omat kokemukset</i>	<i>Tilanne muissa Pohjoismaissa</i>	<i>Syntyvyys on nälkävuosien tasolla</i>
Iskulauseet	<i>“Ilman lapsia ei ole tulevaisuutta.” “Syntyvyyden eteen ei ole tehty mitään.”</i>	<i>“Syntyvyystutkijoiden kannattaisi mennä Tinderiin – antropologisessa mielessä.” “Pariutumisesta on tullut nykymaailmasa haastavaa ja kertakäyttöistä.”</i>	<i>“Syntyneiden lasten määrässä nähtiin vuodenvaihteessa käänne.” “Syntyvä lapsesi voi tehdä tästä maailmasta paremman paikan.”</i>	<i>“Suomen syntyvyys kääntyi juuri nousuun, kun päälle iski ”epävarmuuksien epävarmuus” “Elämä on nyt niin epävarmaa, ettei lapsia kannata hankkia.”</i>	<i>“Syntyvyyden pienenemisen hidastuu tulevaisuudessa.” “Onko kyseessä oikeastaan kriisi?”</i>	<i>“Jos tässä vaiheessa ei varauduta tulevaan, todellisuus tulee vastaan täydellä voimallaan”</i>
Syyt, taustat	<i>Syntyvyyden eteen ei tehdä tarpeeksi/oikeita asioita</i>	<i>Parisuhteiden ja perheellistymisen murros, paria ei löydetä, miehet syrjäytyvät, lapsitoiveet eivät kohtaa</i>	<i>Kasvavat syntyvyysluvut, koronan positiiviset vaikutukset perheellistymiseen</i>	<i>Työttömyys, heikko taloustilanne, korona, epävarma parisuhde</i>	<i>Tutkimukset osoittavat, että syntyvyys lähtee kohenemaan</i>	<i>Alhainen syntyvyys on uhka hyvinvointivaltiolle</i>
Seuraukset	<i>Syntyvyys pysyy alhaalla</i>	<i>Lapsensaantia lykätään, lapsettomuus lisääntyy</i>	<i>Toivo herää</i>	<i>Perheenperustamisen lykkäminen, lapsettomuus</i>	<i>Ei ole syytä paniikkiin, tilanne korjaantuu</i>	<i>Väestö ikääntyy, kouluja lakkautetaan, syrjäseudut kurjistuvat</i>

5 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millä tavalla syntyvyyttä kehystetään Helsingin Sanomien verkkojulkaisuissa vuonna 2020, ja onko jokin kehys hallitseva. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin julkaisuissa esiintyviä kielellisiä kehystämisen keinoja. Tulosten perusteella syntyvyyskeskustelu jäsenyi *arvostelun, kulttuurin muutoksen, toivon, epävarmuuden, rauhoittelun* sekä *uhkan* kehysten kautta. Näistä kuudesta kehyksestä määrällisesti hallitsevin oli arvostelun kehys, ja toiseksi eniten syntyvyyttä kehystettiin kulttuurin muutoksen kautta. Toivon, epävarmuuden ja uhkan kehykset olivat keskenään yhtä laajasti edustettuina, ja vähiten syntyvyyskeskustelua kehystettiin uhkan kautta. Jokaisessa kehyksessä näkökulma rakentui kehykselle tyypillisten metaforien, rinnastusten sekä iskulauseiden avulla.

5.1 Tutkimustulosten arviointia

Huoli syntyvyydestä on ollut yksi merkittävimiksi yhteiskunnallisista keskustelunaiheista viime vuosina. Koska medialla on valtaa päättää mistä asioista yhteiskunnassa keskustellaan, ja erityisesti minkälainen kuva käsiteltävästä asiasta annetaan, on tärkeä analysoida millä tavalla valtamedia syntyvyysaihetta käsittelee. Tutkimuksen kohteena ollut kehystäminen on yksi median tavoista jäsentää käsiteltäviä ilmiöitä ymmärrettäviksi kokonaisuuksiksi (Väliverronen, 1996).

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan sanoa, että vuonna 2020 suomalainen valtamedia, jota tässä tutkimuksessa edusti Helsingin Sanomat, kehysti syntyvyyskeskustelua pääosin arvostelun kehyksen kautta. Kehykselle oli keskeistä syyllisten osoittamisen ilmapiiri, ja pääosassa oli erilaisten yhteiskuntapoliittisten toimien ja toisaalta myös niiden puutteen arvostelu. Kehykseen kuuluvissa kirjoituksissa esitettiin kuitenkin myös ratkaisuehdotuksia syntyvyyslukujen kohentamiseksi. Lapsettomuushoitoihin panostaminen sekä lapsiperhe-elämää koskevan yleisen keskustelun muuttaminen positiivisempaan suuntaan olivat esimerkkejä ratkaisuehdotuksista.

Toiseksi eniten syntyvyyttä kehystettiin kulttuurin muutoksen kautta. Tutkimustenkin perusteella muuttuneen parisuhdekulttuurin on arveltu olevan yksi keskeinen tekijä alentuneen syntyvyyden taustalla (Rotkirch, 2021). Helsingin Sanomissa kulttuurin muutoksen kehykseen

kuuluvissa kirjoituksissa alhaisia syntyvyyslukuja selitettiin ihmisten kohtaamattomuudella, avioliittojen vähenemisellä sekä nuorten miesten syrjäytymisellä. Usein tuotiin myös esille, että tilastojen valossa korkeasti koulutetut miehet ja naiset löytävät puolison matalammin koulutettuja todennäköisemmin.

Tämän tutkimuksen yhteiskunnallista merkitystä ja ainutlaatuisuutta lisää analyysin kohdistuminen vuoteen 2020, jolloin Suomi kohtasi sekä koronapandemian ensimmäisen että toisen aallon. Syntyvyyskeskustelu on usein saanut erityispiirteitä kriisiaikoina (Keski-Petäjä, 2022), joten tämä tutkimus tuo lisätietoa syntyvyysaiheen yhteiskunnallisesta käsittelystä poikkeuksellisena aikana. Teemana korona tuli vahvimmin esille toivon ja epävarmuuden kehyksissä. Toivon kehyksessä poikkeustilanne nähtiin syntyvyyden kannalta positiivisena asiana, joka voisi parhaimmassa tapauksessa lisätä ihmisten halua perheellistyä. Korona antoi toimittajille ja tutkijoille syyn spekulointiin, mitä esiintyikin runsaasti toivon kehykseen kuuluvissa artikkeleissa. Toimittajat käyttivät koronaa pelastusrenkaana, jonka avulla syntyvyyskeskusteluun pystyttiin tuomaan valtaviirasta poikkeavaa, positiivista näkökulmaa.

Epävarmuuden kehyksessä koronapandemian arveltiin vaikuttavan syntyvyyteen negatiivisesti, sillä se heikensi niin voimakkaasti yleisiä talousnäkymiä. Heikko taloussuhdanne ja työttömyys ovatkin tutkimusten mukaan olleet perinteisiä syitä viivästyttää etenkin ensimmäisen lapsen hankkimista (Rotkirch, 2021). Toisaalta Suomen alhaista syntyvyyttä on pidetty tieteellisenä arvoituksena juuri sen vuoksi, että talouteen liittyvät teoriat eivät ole pystyneet selittämään 2010-luvun syntyvyyslukuja (Hilamo, 2019). Epävarmuuden kehyksessä korona tuotiinkin esille uutena ja arvaamattomana, yleistä epävarmuutta ruokkivana tekijänä.

Tutkimuksen perusteella valtamedian voidaan sanoa tuovan esille monipuolisesti erilaisia näkökulmia syntyvyysaiheeseen liittyen. Tässä tutkimuksessa näkökulmien moninaisuutta lisäsi se, että sisällytin aineistoon mielipidekirjoitukset, joissa ääneen pääsivät myös yksityiset ihmiset. Syntyvyyskeskustelussa on kautta historian asetettu vastakkain yhteiskunnan ja yksilön tarpeet, ja tämä ristiriita näkyi myös Helsingin Sanomien verkkojulkaisuissa vuonna 2020. Useimmissa teksteissä kuitenkin korostettiin lastensaantia ihmisen henkilökohtaisena valintana, ja vedottiin yhteiskunnan tehtävään tukea niitä, jotka lapsia toivovat. Selvä poikkeus tähän linjaan oli eräs uhkan kehykseen kuulunut artikkeli, jossa syntyvyydestä puhuttiin synnytysikäisiä naisia vahvasti syyllistävään sävyyn. Vakavan, yhteiskunnan rakenteisiin

vaikuttavan ongelman edessä oltiin myös avoimen neuvottomia. Osassa teksteistä peräänkuulutettiin varautumista tulevaan, mutta toisaalta alhaisen syntyvyyden todettiin olevan väistämätön seuraus arvojen ja perheellistymisen kulttuurin muuttumisesta sekä erilaisten maailmanlaajuisten kriisien aiheuttamasta epävarmuudesta. Usein vedottiin siihen, että tutkijatkään eivät ole saaneet selville mistä alhainen syntyvyys tarkalleen ottaen johtuu, joten ratkaisun avaimet ovat senkin vuoksi hukassa.

Tutkimuksen tarkoituksena oli myös analysoida niitä kielellisen kehystämisen keinoja, joilla erilaisia tilannemääritelmiä rakennettiin. Jokainen aineistosta määrittelemäni kehys sisälsi sille tyypillisiä metaforia, esimerkkejä ja iskulauseita. Selkeät rinnastukset johonkin aikaisempaan tapahtumaan tai yhteiskunnalliseen ongelmaan puuttuivat epävarmuuden ja rauhoittelun kehyksistä. Vahvimmat ja eniten tunteita herättävät metaforat sisältyivät toivon ja uhkan kehykseen.

5.2 Tutkimuksen luotettavuus ja yleistettävyys

Tutkimusmenetelmänä kehysanalyysi kuuluu laadullisen tutkimuksen piiriin. Tutkimuksen luotettavuutta on perinteisesti arvioitu määrällisen tutkimuksen tarkoituksiin syntyneiden *validiteetin* ja *reliabiliteetin* käsitteiden avulla, mutta näiden käsitteiden käyttöä on kritisoitu sen vuoksi, että ne eivät täysin vastaa laadullisen tutkimuksen tarpeisiin. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole tehdä tilastollisia yleistyksiä, vaan sen avulla pyritään ymmärtämään jotakin ilmiötä ja antamaan ilmiölle tarkoituksenmukainen tulkinta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 117, 136.) Koen päässeeni tutkimukseni avulla juuri tähän päämäärään. Tutkimukseni luotettavuutta lisää se, että tutkimusaineisto on verkossa vapaasti kaikkien Helsingin Sanomien tilaajien saatavilla, joten kuka tahansa voi halutessaan tutustua teksteihin ja arvioida niiden pohjalta syntyneitä kehyksiä. Olen myös listannut aineistoon kuuluneet jutut tarkasti liitteeseen 1.

Kehysanalyysi osoittautui mielekkääksi tavaksi tarkastella median tapaa uutisoida syntyvyydestä. Aiheen yhteiskunnallisesta merkittävydestä kertoo syntyvyysaiheisten uutisten runsas määrä. Pelkästään yhden vuoden aikana Helsingin Sanomien verkkosivuilla julkaistui syntyvyysaiheisista jutuista syntyi kattava aineisto kehysanalyysia ajatellen.

Menetelmänä kehysanalyysi osoittautui tarkoituksenmukaiseksi siinäkin mielessä, että pystyin sen avulla vastaamaan kaikkiin tutkimuskysymyksiini.

Koska tutkimukseni edustaa induktiivista kehysanalyysia, jossa kehykset muodostetaan aineistolähtöisesti, on syytä pohtia kriittisesti myös tutkijan vaikutusta saatuihin tuloksiin. Kuten Ikäheimo ja Seuri (2020, 129) toteavat, “laadullisessa tarkastelussa tutkijan vaikutus tutkittavaan ilmiöön on väistämättä määrällistä analyysia suurempi, eikä tutkijan omia valintoja ja kiinnostuksen kohteita voi täysin irrottaa tutkittavasta ilmiöstä.” Aineistolähtöisessäkin tutkimustavassa havainnot eivät siis synny puhtaan induktiivisen päättelyn tuloksena, vaan ne ovat sidoksissa tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen sekä siihen, mitä tutkija aiheesta jo tietää (Väliaverronen, 1996, 112). Olen kuitenkin pyrkinyt huomioimaan tämän analyysia tehdessäni ja suhtautumaan aineistoon avoimin mielin.

Vaikka Helsingin Sanomat edustaa laajalevikkisyytensä vuoksi valtamediaa melko hyvin, siinä ilmestyneet julkaisut ovat kuitenkin vain osa syntyvyysaiheista uutisointia. Tämän tutkimuksen tulokset eivät siis ole yleistettävissä koskemaan koko syntyvyyskeskustelua. Aineiston pohjalta muodostamani kehykset eivät myöskään ole yleisiä kehyksiä, eikä samoja kehyksiä välttämättä löydy muista aihepiireistä. Kehysanalyysin subjektiivinen luonne näkyy siinä, että toinen tutkija olisi saattanut määrittellä saman aineiston pohjalta erilaiset kehykset. Kehystämisen keinojen tarkka erittely ja analysointi toimii tässä tutkimuksessa vahvana perusteluna kehysten määrittelylle.

5.3 Jatkotutkimusaiheita

Median tapaa kehystää syntyvyyttä on tutkittu hyvin vähän, joten tämä tutkimus herätti lukuisia jatkotutkimusaiheita. Luonteva laajennus olisi selvittää, minkälaisia tilannemääritelmiä eri mediat tekevät Suomen syntyvyystilanteesta, ja onko eri medioiden uutisointitavassa eroavaisuuksia. Tutkimusten aineistoa voisi laajentaa koskemaan sanomalehtien printti- ja verkkoversioiden lisäksi tv- ja radiouutisia sekä aikakauslehtiartikkeleita. Koska sosiaalinen media haastaa nykyään yhä enemmän perinteisen median roolia tilannemääritelmien tekijänä, olisi mielenkiintoista tutkia syntyvyyskeskustelua myös sosiaalisen median eri kanavissa. Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista selvittää myös syntyvyyskeskustelun kehysten ajallisia

muutoksia, sillä syntyvyyshuoli on noussut esille suomalaisessa yhteiskunnassa toistuvasti eri vuosikymmeninä (Keski-Petäjä, 2022, Hiilamo, 2021).

Kehysanalyysiä on kritisoitu olettamuksesta, jonka mukaan kehystäminen automaattisesti vaikuttaisi tekstin vastaanottajan tulkintaan käsiteltävästä aiheesta (Cappella & Jamieson, 1997). Tämän vuoksi olisi tärkeä tutkia, miten mediassa esiintyvä syntyvyysuutisointi vaikuttaa lukijoiden käsityksiin aiheesta, ja onko uutisoinnilla vaikutusta jopa ihmisten omaan haluun saada lapsia, kuten Rotkirch (2020) on arvellut.

Syntyvyyskeskustelua voisi jatkossa tutkia myös deduktiivisen kehysanalyysin avulla. Tällöin kehykset määriteltäisiin ennen analyysin tekoa, ja analyysissä voitaisiin hyödyntää aikaisempien tutkimusten perusteella määriteltyjä uutistekstien kehyksiä (Semetko & Valkenburg, 2000). Syntyvyyskeskustelua voisi analysoida esimerkiksi Ikäheimon ja Seurin (2020) tavoin hyödyntämällä viittä yleistä uutiskehystä, jotka ovat konflikti, talous, moraalit, vastuu sekä human interest -kehys. Näin syntyvyyskeskustelun kehyksiä voisi vertailla muiden aihepiirien kehyksiin.

6 LÄHTEET

Blencowe, A. (24.8.2017). Antti Rinne pahoittelee puheitaan synnytystalkoista: "Jokainen nainen ja jokainen mies päättää itse, miten tämä asia ratkaistaan. *Ylen verkkouutiset*. <https://yle.fi/uutiset/3-9795006>. [Viitattu 16.5.2022.]

Cappella, J. N. & Jamieson, K. H. (1997). *Spiral of cynicism: The press and the public good*. Oxford University Press.

De Vreese, C. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal + Document Design*, 13(1), 51–62.

Entman, R. (1993): Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.

Gamson, W. & Lasch, K. (1983). *The Political Culture of Social Welfare Policy*. Working paper. <https://deepblue.lib.umich.edu/handle/2027.42/50995>

Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Boston: Northeastern University Press.

Halttunen-Nieminen, M. & Piltonen, T. (2016). Hedelmällisyysneuvontaa ja poliittisia päätöksiä lääkkeeksi vauvakuumeeseen. *Duodecim*, 132(11), 997–8.

Hellsten, I. (1998). Monistettu Dolly. Johdatusta metafora-analyysiin. Teoksessa: A. Kantola, I. Moring & E. Väliverronen (toim.), *Media-analyysi: tekstistä tulkintaan* (64–92). Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hellstrand, J., Nisén, J. & Myrskylä, M. (2020). All-time low period fertility in Finland: Demographic drivers, tempo effects, and cohort implications. *Population Studies*, 74(3), 315–329. DOI: 10.1080/00324728.2020.1750677

Hellstrand, J., Nisén, J., Miranda, V., Fallesen, P., Dommermuth, L. & Myrskylä, M. (2021). Not Just Later, but Fewer: Novel Trends in Cohort Fertility in the Nordic Countries. *Demography*, 58(4):1373–1399. DOI: 10.1215/00703370-9373618

Hiilamo, H. (2019). Why fertility has been declining in Finland after the Global Recession? *Finnish Yearbook of Population Research*, 54, 29–51.

Hiilamo, H. (2021). *Syntymättömät lapset. Väestökysymys Suomen perhepolitiikassa*. Helsinki: Into Kustannus.

Horsti, K. (2005). *Vierauden rajat. Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa*. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67525/951-44-6423-0.pdf?sequence=1>

Ikäheimo, H-P. & Seuri, O. (2020). Vuospäiväjournalismi historian tulkitsijana ja nykyisyyden muokkaajana. *Media & Viestintä*, 43(2), 124–149.

Jalovaara, M., & Fasang, A. E. (2017). From never partnered to serial cohabitators: Union trajectories to childlessness. *Demographic Research*, 36, 1703–1720. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2017.36.55>

Jalovaara, M., Neyer, G., Andersson, G., Dahlberg, J., Dommermuth, L., Fallesen, P. & Lappegård, P. (2019). Education, Gender, and Cohort Fertility in the Nordic Countries. *European Journal of Population*, 35:563–586. <https://doi.org/10.1007/s10680-018-9492-2>.

Jalovaara, M., Andersson, L., & Miettinen, A. (2022). Parity disparity: Educational differences in Nordic fertility across parities and number of reproductive partners. *Population Studies*, 76:1, 119–136, DOI: 10.1080/00324728.2021.1887506.

Karvonen, E. (2000). Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Tiedotustutkimus* 23 (2), 78–84.

Keski-Petäjä, M. (2022). Lapsia yhteiskunnan talkoisiin – syntyvyyden ja syntyvyyshuolen historiaa Suomessa. *Tilastokeskus*. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/lapsia-yhteiskunnan-talkoisiin-syntyvyyden-ja-syntyvyyshuolen-historiaa-suomessa/> [Viitattu 19.9.2022].

Miettinen, A. (2015): Miksi syntyvyys laskee? Suomalaisten lastensaantiin liittyviä toiveita ja odotuksia. *Perhebarometri 2015*. Helsinki: Väestöliitto.

Miettinen, A. & Rotkirch, A. (2017): Childlessness in Finland. Teoksessa: M. Kreyenfeld & D. Konietzka (toim.), *Childlessness in Europe: Contexts, Causes, and Consequences* (139–158).

Nisén, J., Jalovaara, M., Rotkirch, A. & Gissler, M. (2021): Fertility recovery despite the COVID-19 pandemic in Finland? Working Paper. <https://osf.io/preprints/socarxiv/fxwe3>

Onnela, I. (2020). *Vapaaehtoinen lapsettomuus mediassa. Median kehysanalyysi Helsingin Sanomien kirjoituksista*. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Perheentupa A. & Huhtaniemi, I (2009). Aging of the human ovary and testis. *Molecular and cellular endocrinology*, 299(1), 2–13.

Ritamies, M. (2006). *Sinappikylvystä ehkäisytablettiin. Suomalaisen perhesuunnittelun historia*. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 44/2006. Helsinki: Väestöliitto.

Rotkirch, A., Tammisalo, K., Miettinen, A. & Berg, V. (2017): Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista. Perhebarometri 2017. Helsinki.

Rotkirch, A. (2020). Miten Suomesta tuli vähäisen syntyvyyden maa? *Lääkärilehti*, 42/2020, 2220–2224. <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/katsausartikkeli/miten-suomesta-tuli-vahaisen-syntyvyyden-maa/?public=894a20715bc9b378b56c857b762615b4>. [Viitattu: 16.5.2022].

Rotkirch, A. (2022). Ohi on? Suomen syntyvyys notkahti jälleen. Tietovuoto-artikkeli 4/2022. Helsinki: Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos. <https://www.vaestoliitto.fi/artikkelit/ohi-on/> [Viitattu: 16.5.2022].

Rönkä, A-L. (2011). Matkapuhelinsäteily mediassa – Terveysriskikeskustelun kehysanalyysi. *Media & viestintä*, 34:2, 20–43.

Semetko, H. & Valkenburg, P. (2000). Framing European politics: A framing analysis of press and television news. *Journal of Communication* 50(2), 93–109.

Seppänen, J. & Väliaverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.

Sobotka, T. (2017). Childlessness in Europe: Reconstructing long-term trends among women born in 1900–1972. Teoksessa M. Kreyenfeld & D. Konietzka (toim.), *Childlessness in Europe: Contexts, causes, and consequences* (17–53). Berlin: Springer.

Suomen virallinen tilasto (SVT). (2019). Syntyneet. Helsinki: Tilastokeskus.
https://www.stat.fi/til/synt/2019/02/synt_2019_02_2020-12-04_tie_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT). (2020). Syntyneet. Helsinki: Tilastokeskus.
https://www.stat.fi/til/synt/2020/02/synt_2020_02_2021-12-03_fi.pdf

Suomen virallinen tilasto (SVT). (2021a). Väestön ennakkotilasto. Helsinki: Tilastokeskus.
https://www.stat.fi/til/vaenn/2021/vaenn_2021_2021-09-30_tie_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT). (2021b). Syntyneet. Helsinki: Tilastokeskus
<https://www.stat.fi/julkaisu/cku2ehape8h190c58br8mqkkj>

Suomen virallinen tilasto (SVT). (2022). Syntyneet. Helsinki: Tilastokeskus.
<https://www.stat.fi/julkaisu/cl8mya8io1v2u0dutwqqanzqx>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Valtavaara, M. (23.9.2022). Helsingin Sanomat tavoittaa lähes kaksi miljoonaa lukijaa viikossa. *Helsingin Sanomien verkkojulkaisu*. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009084167.html>. [Viitattu 13.4.2022.]

Väliverronen, E. (1996). *Ympäristöuhkan anatomia. Tiede, mediat ja metsän sairaskertomus*. Tampere: Vastapaino.

Väliverronen, E. (1998). Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa: A. Kantola, I. Moring & E. Väliverronen (toim.), *Media-analyysi: tekstistä tulkintaan* (13–39). Tampere: Tammer-Paino Oy.

Väliverronen, E. (2016). *Julkinen tiede*. Tampere: Vastapaino.

LIITTEET

Liite 1. Aineisto

1. HS Mielipide 24.11.2020. En haluaisi pientä lastani hoitoon suureen yksikköön – vaihtoehdot vain ovat nykyisin vähissä.
2. HS Kotimaa 23.11.2020. Jo lähes kolmannes nelikymppisistä kaupunkilaismiehistä on lapsettomia, maaseudulla lapsettomuus on harvinaisempaa.
3. HS Pääkirjoitus 21.11.2020. Syntyvyys voidaan Suomessa kääntää nousuun, mutta asenteiden on muututtava.
4. HS Mielipide 11.10.2020. Työelämän turvattomuus vaikuttaa syntyvyyteen.
5. HS Kotimaa 3.10.2020. ”Lasten saannin lykkäys ei voi jatkua loputtomiin” – Tutkijaryhmä uskoo, että syntyvyys lähtee maltilliseen kasvuun.
6. HS Mielipide/muut lehdet 10.9.2020. Lapseton Suomi marssii kohti häviämistään.
7. HS Kotimaa 8.9.2020. Jos Suomi ei ennakoit tulevaisuuden väestöä, muutkin poliittiset päätökset ovat väärä, sanoo Väestöliiton toimitusjohtaja.
8. HS Kotimaa 1.9.2020. Tutkimus: Syntyvyyden väheneminen ei johdu vain lapsen saannin lykkäämisestä, lapsiluku Suomessa pienenee voimakkaasti ensimmäistä kertaa vuosi-kymmeneen.
9. HS Kotimaa 29.7.2020. Suomen vauvakadon synkin vaihe on väistynyt tänä vuonna, mutta koronapandemia voi tuhota orastavan toivon – ”Tämä voi kaataa perheenlisäyssuunnitelmat kokonaan”.
10. HS Mielipide 26.7.2020. Jonot lapsettomuushoitoihin ovat aivan liian pitkät.
11. HS Kaupunki 16.6.2020. Syntyvyys kasvoi Uudellamaalla alkuvuonna – Husin mukaan odotettavissa on ”vilkas synnytyskesä”.
12. HS Kotimaa 16.6.2020. Suomen syntyvyys kääntyi juuri nousuun, kun päälle iski ”epävarmuuksien epävarmuus” – tutkija Anna Rotkirchin mukaan koronaepidemia osoitti suomalaisten vahvuuden.
13. HS Kotimaa 15.6.2020. Tutkimus: Suomen väestö kasvanut normaalioloissa yhtä hitaasti viimeksi 1600-luvulla.
14. HS Kotimaa 26.5.2020. Pieni vauvabuumi ei jatkunut huhtikuussa: syntyvyys laski hivenen viime vuodesta.
15. HS Kotimaa 10.5.2020. Kysely: Yli puolet alle 40-vuotiaista pitää nykyelämää liian epävarmana lastensaantiin – myös toiveiden ajatellaan muuttuneen.
16. HS Pääkirjoitus 9.5.2020. Parittomuus näkyy tilastoissa.

17. HS Kotimaa 4.5.2020. Vauvojen vuosikymmenet.
18. HS Kotimaa 25.4.2020. Kelan matemaatikko ennakoi käännteelle jatkoa: Vauvoja syntyy aiempaa enemmän myös lähikuukausina.
19. HS Kotimaa 24.4.2020. Vauvoja syntyi alkuvuonna enemmän kuin vuotta aiemmin – Helsingissä isojen kaupunkien alhaisin syntyvyys.
20. HS Kotimaa 10.4.2020. ”Voi olla, että ajatus normaalista elämästä muuttuu” – seuraako koronakevättä vauvabuumi?
21. HS Pääkirjoitus 26.3.2020. Syntyneiden määrä kääntyi vaihteeksi nousuun.
22. HS Kotimaa 24.3.2020. ”Tässä on ollut aika äkkikäännös” – syntyvyys kasvoi alkuvuonna selvästi, ja koronakriisi saattaa johtaa uuteen vauvabuumiin.
23. HS Sunnuntai 8.3.2020. Koronavauvoja odotellessa.
24. HS Perhe 4.3.2020. Naisten urakiireet eivät selitä syntyvyyden laskua, sanoo asiantuntija – esteet kasautuvat yhdelle ihmisryhmälle.
25. HS Kotimaa 25.5.2020. Kysely: Viidennes suomalaisista on lykännyt lasten hankintaa huonon rahatilanteen takia.
26. HS Kotimaa 25.2.2020. Syntyvyydestä vihdoin hyviä uutisia: Vauvojen määrän jyrkkä pudotus kääntyi nousuun, ja professorin mukaan ”nokka on nyt veden yläpuolella”.
27. HS Sunnuntai 23.2.2020. ”Tämä sukupolvi joutuu rakastamaan syntymättömiä lapsia” – Suomi kärsi vuonna 1987 kriisistä, joka nyt kuulostaa tutulta.
28. HS Kotimaa 22.2.2020. Puolisottomuus on yleistynyt kolme-kymppisillä lyhyessä ajassa: ”Parisuhteiden dynamiikka vaikuttaa syntyvyyteen”, tutkija sanoo.
29. HS Kaupunki 12.2.2020. Miesten keskittyminen perheen-perustamiseen todella herpaantuu suurissa kaupungeissa, koska sinkku-naisia on niin paljon, sanoo tutkija.
30. HS Mielipide 12.2.2020. Suurissa kaupungeissa miehillä voi olla vaikeuksia sitoutua perheen perustamiseen, koska sinkkunaaisia on ympärillä runsaasti.
31. HS Kotimaa 12.2.2020. Vauvakato näyttää Suomesta kouluja: 20 vuodessa perus-koululaisten määrä kutistuu neljänneksen.
32. HS Mielipide 11.2.2020. Tutkimus ei tue näkemystä poikien naisvaltaisen kasvatuksen ja miesten lapsettomuuden yhteydestä.
33. HS Mielipide 10.2.2020. Syntyvä lapsesi voi tehdä tästä maailmasta paremman paikan.
34. HS Mielipide 10.2.2020. Lapsettomuushoidoista johtuvat poissaolot tulisi säätää palkallisiksi vapaiksi.

35. HS Kotimaa 8.2.2020. Annika Saarikko pelkää, että perheellistymisestä on tulossa uusi eriarvoistumisen muoto: ”Keskitytään siihen, miten hyvin toimeen tuleva, työtä tekevä nainen pärjää”.
36. HS Kolumni 8.2.2020. Lapsiperheillä on Suomessa huono brändi - olenko minäkin syyllinen siihen?
37. HS Kolumni 5.2.2020. Syntyvyystutkijat, menkää Tinderiin.
38. HS Ulkomaat 5.2.2020. Suomi pitää perää Pohjoismaiden vertailussa: Alhaisin syntyvyys, vanhin väestö ja kurjistuvat syrjäseudut.
39. HS Elämä 3.2.2020. Pariterapeutin mielipide poikia ja miehiä alistavista naisista jakaa asian-tuntijoita: ”Tällaisista asioista ei ole ollut soveliasta puhua ääneen”.
40. HS Kotimaa 2.2.2020. ”Syntyvyyden eteen ei tehdä mitään”, sanoo asiantuntija – Mikä pysäyttäisi Suomen vauvakadon?
41. HS Mielipide 2.2.2020. Suomen vauvakato on osin keskittämispolitiikan syytä.
42. HS Ulkomaat 2.2.2020. Hankkisitko lapsen, jos sinulle maksettaisiin yli 10 000 euron ”synnytysbonus”? Näin maailmalla on pyritty parantamaan syntyvyyttä.
43. HS Mielipide 2.2.2020. Kun olen ottanut vauvahaaveet puheeksi mukavan miehen kanssa, hän haluaakin kokeilla polyamorista suhdetta.
44. HS Poliitikka 30.1.2020. Eläketurvakeskus julkaisi hedelmällisyysennusteensa: ”On mahdollista, että jyrkästi laskenut syntyvyys voi jossain määrin korjaantua”.
45. HS Mielipide 29.1.2020. Surkea syntyvyys näivettää Suomen maaksi, johon ei voi enää luottaa.
46. HS Mielipide/vieraskynä 26.1.2020. Elintavat vaikuttavat raskauden alkamiseen.
47. HS Mielipide 25.1.2020. On äärettömän surullista, jos hyvä ja turvallinen parisuhde päättyy sen takia, ettei kumppani uskalla ryhtyä isäksi.
48. HS Kotimaa 24.1.2020. Suomi putoaa muiden Pohjois-maiden keltasta syntyvyydessä, eikä selitys löydy perinteisistä syistä: ”Jokin on menossa väärään suuntaan”, sanoo ruotsalais-professori.
49. HS Kotimaa 23.1.2020. Suomen vauvamäärä sukelsi 1800-luvun nälkä-vuosien tasolle – grafiikat näyttävät, kuinka suomalaisten hedelmällisyys on vajonnut historiallisen matalaksi.
50. HS Pääkirjoitus 16.1.2020. Väestörakenteen muutokset ovat Etelä-Suomessa hitaasti etenevä yllätys.